

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . K 28.-
za pol leta " " 13.-
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20
za Nemčijo celoletno . 28.-
za ostalo inozemstvo " 35.-

V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . K 24.-
za pol leta " " 12.-
za četrt leta " " 6.-
za en mesec " " 2.-

V upravi prejeman mesečno K 1.90

SLOVENE

== Inserati: ==
Enostolpna petstvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:
enostolpna petstvrsta (72 mm)
30 vinarjev.

== Izhaja: ==
vsak dan, izveniški nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. Za
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Nekaj o morali.

Skrajno naivna družbica so naši ljubljanski jugoslovanski sodruzi. Pomislite namreč, oni se zgražajo nad tem, da avstrijski polkovniki, sorodniki naše cesarske rodovine in tako dalje, poveljujejo nad monarhističnimi četami, ki hočejo portugalsko republiko vreči. Tudi so ogorčeni, da »klerikalni listi« monarhistično akcijo, ki je zoper legitimno republičansko oblast naperjena, s simpatijami spremljajo. To je res nekaj novega. Kako pa to, da se naši jugoslovanski socialisti niso nič zgražali, ko so portugalski republičani legitimno monarhistično oblast s silo vrgli in uganjali pri tem najhujša grozodejstva? Ljudje, ki so že neštetokrat in še zadnjikrat v »Arbeiterzeitung« izjavili, da ima prav tisti, ki ima moč, niso poklicani za to, da zdaj »legitimnost« portugalske republičanske vlade branijo. Če bi Conceiro imel moč in bi mu bila zraven še sreča mila, bi bilo le želeči, da bi pogljal tiste imenitne republičanske advokate in šribarje, ki zdaj vodijo usodo nesrečne dežele, na vse štiri vetrove kakor bi to storili na primer socialni demokrati v Avstriji z vlado, če bi z zadostno močjo razpolagali. Socialen demokrat, ki se za legitimnost zavzema, je zato strašno smešna prikazen. Sicer pa naj naši ljubljanski sodruzi, ki so v logiki zelo slabi, pomislijo, da se republičanska vlada v Portugalu ni še do danes ustalila, da je odpor zoper njo bil trajen in permanenten ter vedno zadosti močan in končno, se republičanska vlada še ni vposestvovala, ker je komaj 1 leto na krmilu. Po vseh pravnih pojmih torej še ni legitimna in imajo monarhisti popolnoma in v vsakem oziru na strani pravico, sme torej vsak pošten list in vsak pošten človek njihovo akcijo odobravati. Če »Arbeiterzeitung« pravi, da je avstrijska vlada republiko priznala, ni s tem vprašanje, ali je legitimna ali ne, še prav nič rešeno; sicer pa priznanje sledi le iz vzrokov gospodarske in diplomatske oportunitete. Kar se pa krvi tiče, je bo Conceiro gotovo veliko manj prelihl kakor so je sedanji vladodržci. Da pa republičani v socialnem oziru niso nič storili, to »Zarja« sama priznava.

Kar se nas tiče, vemo, da portugalska monarhija ni za deželo veliko storila, res pa je, da je republika za njo

še veliko manj. Zasedla je vsa mesta z nesposobnimi koritarji, konfiscirala premoženje rojalistov, s tujo lastjo postopala tako, da angleška, nemška in avstrijska vlada niso hotele republike tako dolgo priznati, dokler ni ukradenih fondov vrnila. Akcije monarhistov že iz tega razloga ni mogoče obsojati, neglede na to, da njihove pravice še niso zastarele. Kaj nas bo neumno »Jutro« učilo morale! Ljudje, ki za tem prismojenim listom stojijo, se razumejo kvečjemu na tinto, s katero mažejo na papir svoje gorostasnosti. Če bi »Jutrovi« modrijani poznali Sv. Tomaža Akvinskega, bi lahko vedeli, da v teh stvarih odločuje v zadnji instanci javni blagor. Javni blagor na Portugalskem po splošni sodbi zahteva izpremembe sedanjega neznosnega stanja, ki je v škodo prebivalstva, njegovega blagostanja in povzroča konstantno razburjenje v deželi, vsled česar ni mogoč miren razvoj tistih činiteljev, ki so neobhoden pogoj za njen napredek.

Brez sile pa se tudi preobrat na boljše navadno ne da doseči. Sicer so pa monarhisti v silobranu! Naši liberalci na eni strani Cerkev očitajo, da ljudem jemlje moč, narode stori »pasje ponižne« in jim brani se upreti temu, kar jim prav ni, na drugi pa se zdaj vsajajo, da »klerikalci« odobravajo silo in punt zoper republičanske izžemalce! To je dosledno!

»Jutrovci« naj se navadijo malo bolj misliti.

Draginja.

Dunaj, 9. oktobra.

Bebel, znani voditelj socialnih demokratov v Nemčiji, je na shodu v Monakovem označil draginjo kot »svinjsko srečo« za stranko. Kadar gre s stranko navzdol, hitro najde novo privlačno frazo, da hujška proti drugim stanovom. Proč s carino! Gospodarska politika je vzrok draginje! Tako trdijo socialni demokrati v svojih predlogih in govorih. Za svoje trditve pa ne vedo najmanjšega dokaza. Država naj torej na stečaj odpre vse meje in vsem državam, da bode meso cenejše. Kaj bi s tem vlada dosegla? Uničila in zatrla bi domačega živinorejca za dolgo vrsto let. Država bi bila v vsakem slučaju odvisna od vnanjih držav. In navzlic temu bi meso ne bilo niti za pet vinarjev pri kilogramu cenejše. Lansko jesen je nemška država za poskušnjo dovolila prost uvoz francoske živine v določena mesta. Še za vinar se ni znižala

cena mesa. Zato bodi naša prva zahteva, da se povzdigne domača živinoreja. V tem smislu je nedavno pisal socialnodemokratski pisatelj Mauerbrecher: »Mi meščani ne pridelujemo sami mesa, ampak ga moramo od kmetov kupovati. Zato pa radi plačamo ceno, s katero more kmet izhajati.« Pri nas pa mnogi slepe javno mnenje s frazami, ki so naravnost bedaste. Čudno, da niso že pozvali vlado, naj preiskuje, ali niso tudi gori na blede luni voli, sivke in pujski.

Posebno smešna pa je nekaterih parlamentarnih strank sedanja draginjska razprava. Vloženih je menda kar 25 predlogov, ki zahtevajo od vlade vse mogoče in nemogoče stvari proti draginji. Popolnoma prav in potrebno je, da se parlament bavi s tako perečim vprašanjem. Toda način draginjske razprave v zbornici je naravnost skandalozen. Razpravo je pričel v četrtek dr. Adler, ki je odprl vse registre svoje gledališke vloge. Za njim je v četrtek in petek govorilo menda komaj še deset predlagateljev. Ostali bodo komaj ta teden omlatili svoje nasade. Ali ni to potrata časa? In ker je stvar res tako nujna, zakaj pa zopet tridnevni presledek sej. Ako imajo predlagatelji pametne in izvršljive nasvete, napišejo naj jih in vse to gradivo naj bi se brez prvega branja odkazalo draginjskemu odseku, da hitro izdela primerne nasvete za vlado. Ne zamerite, ako trdim, da imajo vsaj nekateri samo to pred oči, kar izraža stari rimski pregovor: »Vulgus vult decipi, ergo decipiatur« — pesek v oči.

In jako značilno je, da ravno tisti, ki najglasneje rohné proti draginji, namenoma prezirajo največje oderuhe, ki so zvezani v kartelih. Le sramežljivo omenjajo mimogrede, da bi bilo umestno, ko bi vlada zbornici predložila tudi načrt kartelnega zakona. Po naši sodbi so najizdatnejša sredstva proti draginji povzdiga domače živinoreje in sploh produkcije živil, jasen in strog kartelni zakon in primerne obrambe proti oderuštvi prekupcev. Mi imamo sicer znano določbo proti kartelom v koalicijskem zakonu, s katero bi mogli sodniki jako omejiti zlorabe raznih kartelov. Toda — koliko dobrih zakonov je samo na papirju. Male tatove obešajo.

Kaj pa vse nasvetujejo proti draginji? Skoraj vsi predlagatelji, celo češki socialni demokrati, zahtevajo od vlade, naj z vsemi sredstvi pospešuje domačo živinorejo in pridelovanje krmil. Popolnoma soglašamo z onimi, ki priporočajo, naj vlada izboljšuje pašnike,

dovoli pašo na državnih zemljiščih in prepoveduje razprodajo zemljišč v lovške namene. Potrebno bi bilo, ko bi se vpeljalo obvezno zavarovanje proti požarom, toči in drugim uimam. Tudi odobrujemo predlog, naj vlada pomnoži število živinozdravnikov, ki pa naj brezplačno izvršujejo svojo službo, oziroma na državne stroške. Sedaj so državni živinozdravniki pravzaprav le neke vrste policaji, katerih se prebivalstvo boji in ogiblje.

Izboljša naj se kmetijski pouk, osobito v ljudskih šolah na deželi. Zemljiški davek naj se odpravi in tudi za zemljiške posestnike uvede progresivna dohodnina. Češki socialni demokrati tudi predlagajo, naj država konfiskuje cerkvena zemljišča. Strast je res slepa. Ali Nemec in tovariši še niso prepričani, da je ravno država najslabši gospodar. Saj so v raznih deželah pasivna najlepša državna posestva. Nasprotno pa je priznano dejstvo, da imajo ravno samostani in župniki po deželi navadno najboljšje obdelana polja. S tem pa gotovo pospešujejo produkcijo in tako omejujejo draginjo.

Socialni demokrati in mestni poslanci unisono zahtevajo, naj se dovoli neomejen uvoz mesa in živine iz vnanjih držav. Že gori sem omenil, da bi na ta način jako neznatno ali celo nič ne ublažili draginje. Na Francoskem je živina še dražja, ko pri nas. Nemčija sama nima dovolj klavne živine. Rumunija skoraj ne repa za izvoz. Pridejo torej v poštev Rusija, Italija, Srbija in Argentinita. V Rusiji je živinska kuga doma. Ali hočete, da našim kmetom pobijejo vso živino? Iz Italije bi mogli dobiti le prašičev večje množine, ko bi znižali carino. Ravno prašiči pa so sedaj pri nas po razmerno nizki ceni in bodo na zimo in spomlad še cenejši vsled pomanjkanja piče. Mala Srbija pa tudi nima toliko klavne živine, da bi mogla leto in dan zalagati Avstrijo. In argentinskega loja so bili mnogi hitro siti. Zato je skoraj nerazumljivo, zakaj se ogrska vlada s toliko silo upira uvozu srbskega in argentinskega mesa. Gotovo ne toliko iz ozirov na domačo živinorejo, kakor z namenom, da izviže avstrijski vladji zopet nove koncesije iz rok. Posebno abotna pa je zahteva nekaterih poslancev, naj vlada takoj odpravi ali vsaj zniža vso varstveno carino. Ti možici res še niso prečitali političnega abecednika, ker ne vedo, da imamo z Ogrmi do vštetelega leta 1917 po nagodbi skupno carinsko ozemlje. Pa recimo, da Ogrmi to dovolijo; potem pa raztrgamo eno najmočnejših

LISTEK.

Ljudski oder.

»Krivoprisežnik.«

Pred razprodano hišo se je vprizoril v nedeljo, dne 8. oktobra Anzenbergerjev »Krivoprisežnik«, znana ljudska igra s petjem v sedmih slikah.

Igra je tehnično pomanjkljiva, dejanje ni enotno, ampak begajoče, zanimanje se premika z osebe na osebo, junakov je več, a v resnici nobenega. Vrh tega trpi igra na mnogih neverjetnih stih, tako v situacijah, kakor značajih. Seveda stoji pa neprimerno više kot razne Roseggerjane.

Reči se sme v obče, da je režija iz te igre ali boljše rečeno iz te skupine slik napravila vse, kar se je napraviti dalo. In to je mnogo.

Kar se tiče igralnega osobja, mu gre vse priznanje. Igralo se je to pot tako dobro, kakor doslej še nikoli. Če bodo igralci tako naglo napredovali, presenetit tudi pričakovanja največjega optimista.

Glavna, naslovna uloga Matije Križevca je bila poverjena g. Kalarju. Kar smo trdili od vsega začetka, da obeta g. Kalar jako mnogo, smo našli tudi

sinoči ponovno potrjeno. Igra njegova je bila vseskozi izborna, tako da bi nikdo ne slutil, da ima začetnika pred seboj. Mimično bi želeli, da kot temelj izrazu na obrazu opusti izraz nezadovoljstva in slabovoljnosti. Vse obrazno mišičevje mora biti trajno v ravnotežju, iz katerega se potem možne katerekoli mimične evolucije, če uloga a priori ne zahteva gotovega stalnega izraza, odgovarjajočega značaju, ki ga igralec predstavlja. Slabovoljnost pa gotovo ni glavni karakteristikon krivoprisežnikovega značaja. V hoji je bil gospod Kalar boljši, kot kedaj doslej; vendar se v gotovih situacijah še ni povsem odvadil svojega plazječega koraka. Maska njegova pa je bila nepovoljna; tén barovke prerdeč, prehod slabo prešminkan. Mestoma je igralec tudi pretiho govoril. Ako pomislimo, da je bila to tretja večja uloga Kalarjeva, in da je vsakopot bil skoro povsem drug v svojem nastopu, tedaj mu samo lahko čestitamo na njegovih uspehih.

Brez dvoma jako nadarjena, a tehnično še ne dovršena igralka je gospodična Erjavčeva. Treba jej še šole, potem bodo učinki njene igre vse kaj drugega, kakor so danes. To šolanje pa mora pričeti pri izreki, pri vokalizaciji, pri dijalektu, katerega se nikakor ne more odvaditi. V sceni ob umirajočem

bratu ni našla primernih tragičnih akcij, po našem mnenju, ne ker bi jih manjkalo, ampak ker je prišla v zadrego, se pričela sramovati in bati in se ni mogla osvoboditi teh notranjih zavor: kratko malo, ni mogla, kakor pravimo, iz sebe. Poleg tega je bil njen nastop mestoma prezadirljiv, preoster, tako da je ta ojstrina prešla celo na izreke samo: (prrevzetneš! krriiv! laše=laže!) Umetnica pa je gđ. Erjavčeva v joku. Ta njen jok je tako naraven, nepriljen, prepričevalen bil, da je treba iskati igralk po poklicu, ki bi jej znale to ponarediti. Tudi gibčnost v kretnjah in izraz obraza se jej je prav dobro posrečil. Višek je dosegla v I. in III. sliki! Brezdvomno je gđ. Erjavčeva od vseh igralk, ki so doslej nastopile v glavnih ulogah, odnesla prvenstvo. Sicer dobro masko je kazilo prerdeče šminkano čelo: samo rdečica na sencih je znak mladostnosti.

S Franovo ulogo spoznali smo novo moč »Ljudskega odra« v gospodu Potratu. Njegov nastop je bil siguren, vendar mestoma presalonski, vzlasti v razgovoru z očetom. G. Potrato ima nekaj razvad, ki se mu jih bo koj v začetku treba temeljito odvaditi: tisto nepotrebno guganje z životom, in tisto nahmurjevanje obrvi. Organ njegov je krepek in prijeten, izreka dobra. Misli-

mo, da se ne motimo, ako prorokujemo g. Potratu kot igralcu najlepšo prihodnost, vendar bi želeli veliko več duše in poglobljenja notranjosti.

Gđ. Rantova kot Marjana, iz svoje sicer neznatne, a jako težke vloge, ni vedela bogve kaj napraviti, čemur se ni čuditi, ker je to ulogica, brezpomembna in medla, ob kateri lahko zdrsne tudi najbolj rutinirana igralka, kaj še začetnica! Vendar ako pomislimo, da je bil to njen prvi nastop, smo upravičeni, da jo pohvalimo.

Izvrstno pa je pogodila ulogo gđ. Zakrajškova kot oštirka Zidarka. Njen organ, njene kretnje, njena hoja, njena maska, vse je bilo dobro na njej. Za podobne vloge je gđ. Zakrajškova menda kar ustvarjena, in želeli bi, da bi jo skoro zopet videli na odru.

Zal, da istega o kočarici Nosanki povsem ne moremo trditi. Njeno pripovedovanje je bilo preveč monotonno, vendar je mestoma zadela pravi ton naravnega pripovedovanja in je v svoji težki, pasivni ulogi ugajala.

Gosp. Skubic kot Kmetovec, je bil izvrsten v svojem nastopu: njegova igra je bila nepriljena in naravna, kretnje umerjene, izreka jako dobra, tudi maska primerno pogojena. Tudi g. Skubicu obetamo, saj v takih ulogah lepo prihodnost.

vezi habsburške monarhije, obenem pa znatno podražimo ogrsko živino na avstrijskih trgih.

Kaj pa porečete o predlogu nemških radikalcev, ki zahtevajo: Vlada je pooblaščen, da določi takoj 3 milijone, pozneje pa vsako leto 2 milijona K v ta namen, da prebivalstvo dobiva po znižani ceni morske ribe? Občine, ki štejejo nad 25.000 duš, naj dobivajo od države podpore do 1000 K, ako prevzemo prodajo morskih rib. Morda še kdo pride s predlogom, naj vlada podpira rejo polžev. Dve leti že se zbornica bavi z draginjo, pa ji ne morejo do živega. Zato tudi iz te najnovejše moke ne bode dosti kruha.

Shodi S. L. S.

Shod S. L. S. je bil v nedeljo zjutraj na Mirni. Na dobro obiskanem shodu je poročal dr. Ivan Zajec o političnem položaju. Z ozirom na ta položaj je govornik opozoril volilce, kako važne so vsake volitve za kmečko ljudstvo in da v pričo nečutenih dogodkov zadnjih dni mora kmečko ljudstvo strniti svoje vrste in odbijati napade sovražnika. Navdušenje na shodu je bilo veliko, nasprotni se ni upal pokazati. Po shodu je predaval g. sadjarski nadzornik Humeč o sadjarstvu. Njegova poljudna in prepričevalna beseda bo brez dvoma rodila veliko sadu.

Shod v Št. Rupertu pa se je vršil popoldne ob treh v prostorih izobraževalnega društva. Dvorana natlačena polna. Tudi tu je govoril dr. Zajec o političnem položaju in neusmiljeno bičal liberalce. Ogorčenje je naraslo proti liberalcem na vrhunec, ko je govornik bičal postopanje liberalca, ki je vodo konfisciral kar zase. »Ali je storil vaš župan svojo dolžnost, ko se je voda zagrabil? Za vse je ustvaril Bog vodo, ne samo za liberalce! In zato je vnebovpilje, da brez vseh komisij in ogle-dov liberalci zagrabi vodo in odvrača vse sosedo od uporabe vode. Protipostavno dejanje je gledal župan, ne da bi vršil svojo dolžnost in če bo zopet dinamit rušil človeško delo, bodo liberalci zopet rjuli o barbarstvu našem, kakor v slučaju Idrija!« Govornik na tem vzgledu kaže, kako važne so občinske volitve in izraža željo, da bo predsedoval prihodnjemu shodu župan iz srede S. L. S. Gromovito odobravanje temi besedam je pričalo, da pride dan, ko bodo liberalci v Št. Rupertu poraženi in pohojeni kot golazen za vse krivice, ki so jih prizadali ljudstvu. Govornik je na shodu konstatiral, da »Piščalke«, ki je ob njegovem zadnjem shodu še »delovala« s priredbo mačjega koncerta, ni več in pravi: »Če bi ne bil moj zadnji shod imel drugega uspeha, kakor da ni »Piščalke« več, mi morate biti starši v dno srca hvaležni do sodnjega dne. Saj je izginila skrivna organizacija, ki je gojila surovost in demoralizacijo med mladino!« Burno odobravanje! Nato je govornik omenjal tudi vprašanje vodovoda. In odmevala je iz vrste ljudskih mas želja in prošnja, da se napravi vodovod, ki bi bil za Št. Rupert velikanskega pomena. Govornik sklepa z zagotovilom, da bo S. L. S. kakor doslej tudi v bodoče stala odločno in neomajno na braniku ljudskih pravic. »Zavedajte se pa tudi sami svoje dolžnosti napram stranki, ocedite občino liberalcev pri bodočih volitvah in potem bo olajšano delo za napredek in blagor lepe šentrupertske doline!«

Po tem govoru, ki so ga zborovalci burno odobraval, je govoril kaplan g. Strajhar o nečutenih stvareh, ki jih uganjajo liberalci. Zavračal je ob splo-

šnem pritrtjevanju laži, ki jih trosijo liberalci in s katerimi bi radi zbegali naše vrste. Ali liberalca se že pozna po laži kot ptica po perju!

Na shodu so bili štirje liberalci, ki so s povešeno glavo gledali kako se bliža polom njihove stranke. Sprejele so se resolucije, ki pozivljajo deželni odbor, da stori vse potrebno, da se popravi liberalni atentat na ljudske pravice glede zgradbe vode! Tako se je zaključil ta sijajni shod, ki je še tesneje sklenil kmečko ljudstvo!

Po shodu je pa g. nadzornik Humeč predaval o sadjarstvu.

Vičani-Gilnčani.

Še nekaj ur in odločilo se bo, čegav je Vič, v katerem taboru da je. Sedanji položaj kaže, da nas je večina v taboru edino prave Slovenske Ljudske Stranke. Ravno to je vzrok, da ste se pobratili nasprotni stranki: naprednjaki in sociji, da bodo šli v četrtak z združenimi močmi na volišče zoper naše kandidate. Na to prijateljsko zvezo smo bili že pripravljeni. Pilat in Herod sta bila vedno zoper Kristusa. Tako sta tudi pri nas liberalizem in socialna demokracija zoper katoliško Slovensko Ljudsko Stranko. A vse to nas prav nič ne bega, še veselimo smo, da ljudstvo spozna te lažiberoke. Pač pa naj nam bo ta zveza v bodrilo, da tudi mi pokrepimo, utrdimo naše vrste, da gremo vsi do zadnjega na volišče in volimo naše kandidate, katerim niti nasprotniki ne morejo ničesar očitati. Znani so nam pa kandidati nasprotnih strank, ki so pa kar čez noč postali vsi — napredni kandidati. Kakor napis njih kandidatne liste priča, so sociji, kakor je njih navada, zatajili svojo barvo in se vdnjali trhlemu liberalizmu. Znani voditelji naših liberalcev, ki ob vsaki priliki zatrjujejo svojo ljubezen do občine, so pa s tem razkrili svoje do Cerkve in do poštenega ljudstva skrajno sovražno srce. Pobratili so se s stranko, ki bi najraje, če bi bilo v njeni moči, porušila vse cerkve, razdejala državo in uničila kmeta. Vičani! odprite vender svoje oči in preudarite to hinavsko počenjanje voditeljev tukajšnjega liberalizma. Okoli 15 socijev, rdečkarjev, so sprejeli med svoje kandidate. In te ljudi Vam vsiljujejo za svoje kandidate. Ali uvidite kam tirajo liberalni voditelji — če jih imate še za tako modre — našo občino? Ali se jim boste dali res slepo voditi in tirati v socialno demokracijo? Ali ni skrajno izdajstvo, kar počenjajo liberalci? Vičani posestniki in Vi verni katoliški delavci! Do zdaj ste se vselej odločno ustavljali v bran za dobro, sveto stvar, tudi v četrtak, na dan občinskih volitev, pokažite s svojo odločnostjo, da razumete položaj, da veste za kaj se gre, da se ne daste vjeti liberalno-socialnodemokratskim spletkam. Kakor sta si podala roke liberalci in rdečkar, tako in še trdnjeje si podajmo roke verni posestniki in krščanski delavci zoper ta protiljudska sovražnika. In če bomo tako složno nastopili, složno šli vsi do zadnjega moža na volišče in oddali glasovnice za kandidate Slovenske Ljudske Stranke, je zmaga gotovo naša. Torej še enkrat: Verni volivci! Posestniki in delavci, vsi na volišče, glasujemo vsi za naše kandidate in tako bomo izpolnili svojo vestno dolžnost in rešili našo lepo občino sovražnika svete vere in človeške družbe.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veselih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

Gosp. Gorski kot Tonček je pogodil svojo kratko ulogo dokaj dobro, tudi g. Kovinar kot veliki hlapec pri krivoprišežniku je igral povoljno, žal, da je njegov organ slaboten, in njegova izgovarjava težko razumljiva. A ustvaril je tip pravega kmeta in ako more začetnik ustvarjati že tipe, je to zanj najlepše izpričevalo. Za saržirane uloge bo g. Kovinar brezdvomno dobra pridobil.

Krošnjar Abraham ni znal prav oživiti svoje uloge, in navzlic jako dobri maski ni znal ustvariti tipa slovenske govorečega čifuta, kar je umljivo, ker žive med nami samo judje — boljše sorte.

Jakob, gosp. Novak, je za prvi nastop na odru prav dobro umiral. Pogodil je grgrajoče tone umirajočega in bil, kljub polglasni izgovarjavi, dobro razumljiv.

Ostalo osebje je rešilo svoje male uloge igre primerno in dobro; ne tako komparzerija. Dekleta, dražeca Veroniko, so čisto pozabile na svoje petje in so šepetale med sabo, mesto da bi pele ali vsaj petje markirale. Tudi jih ni prav nič motilo, da so se oddaljile na drugo stran odra, tako da je vsakdo

moral zapaziti, da se ne poje na odru, ampak za kulisami. Sploh smo jako radovedni, kaj si ima komparzerija povedati tako važnega na odru, da še tistih par minut nastopa res med seboj — klepetajo! Tu naj poseže vmes železna roka. Tudi je ločena v dve gruč, ene igralko se kaj radi separirajo in ločijo od drugih in ravno to so klepetavaste!

Jezik, ki se je govoril na odru, je bila mešanica pismene slovenščine in pristne ljubljansčine s šentpeterskega predmestja. Vsekakor eno kakor drugo ni odgovarjalo — kmetskemu življu. Mislimo, da bi režija od vsega početka ne smela zanemarjati te strani šolanja. Dokler se poklicani faktorji ne zjedinijo na gotovo odersko izreko, veljaj v splošnem Prešerninščina za oderski jezik. Vsekakor pa ima ljubljanski žargon definitivno izginiti z odra.

Nekateri igralci so navzlic dobro memoriranim ulogam čisto nepotrebno metali svoje poglede k šepetalcu, kar naj bi se v prihodnje enkrat za vselej opustilo.

Radi poslušalcev, ki imajo sedeže ali stojišča na strani, naj bi se po možnosti igralo proti sredini odra, ker pre-

Italijansko-turška vojska.

Listi objavljajo zdaj podrobnosti o zavzetju mesta Tripolis. Novo je poročilo o praski med Lahi in Turki pri Vehari, kjer so prisilili Turki eno laško stotnijo, da se je morala umakniti. Iz Rima se poroča, da se je bila med laškim in turškim brodomjem v Egejskem morju pomorska bitka, v kateri so bili Turki poraženi. Podrobnejša poročila slovejo:

Lahi pri Vehari premagani.

Avstrijski korespondenčni urad poroča iz Carigrada: Listi poročajo, da se je umaknila turška posadka iz mesta Tripolis v Veharo in Kirk Hariš, kjer so se Turki utrdili. Ena laška stotnija je poizkusila prodirati do Vehare, a se je morala pred Turki umakniti. — Pariški »Journal« poroča z Malte: Turška konjenica je v neprestanem stiku s mestom Tripolis in poroča turški armadi o postopanju laških čet. Turški konjeniki neprestano Lahe napadajo.

Koncentriranja Turkov v Tripolitaniji.

Begunci iz Tripolisa, ki se nahajajo na Malti, trde, da je zbranih v Tripolitaniji 40.000 na boj pripravljenih mohamedancev.

Zavzetje mesta Tripolis.

Dopisnik rimskega lista »Vita« v Sirakuzah je govoril z osebami, ki so se vrnile iz Tripolisa. Svojemu listu po-

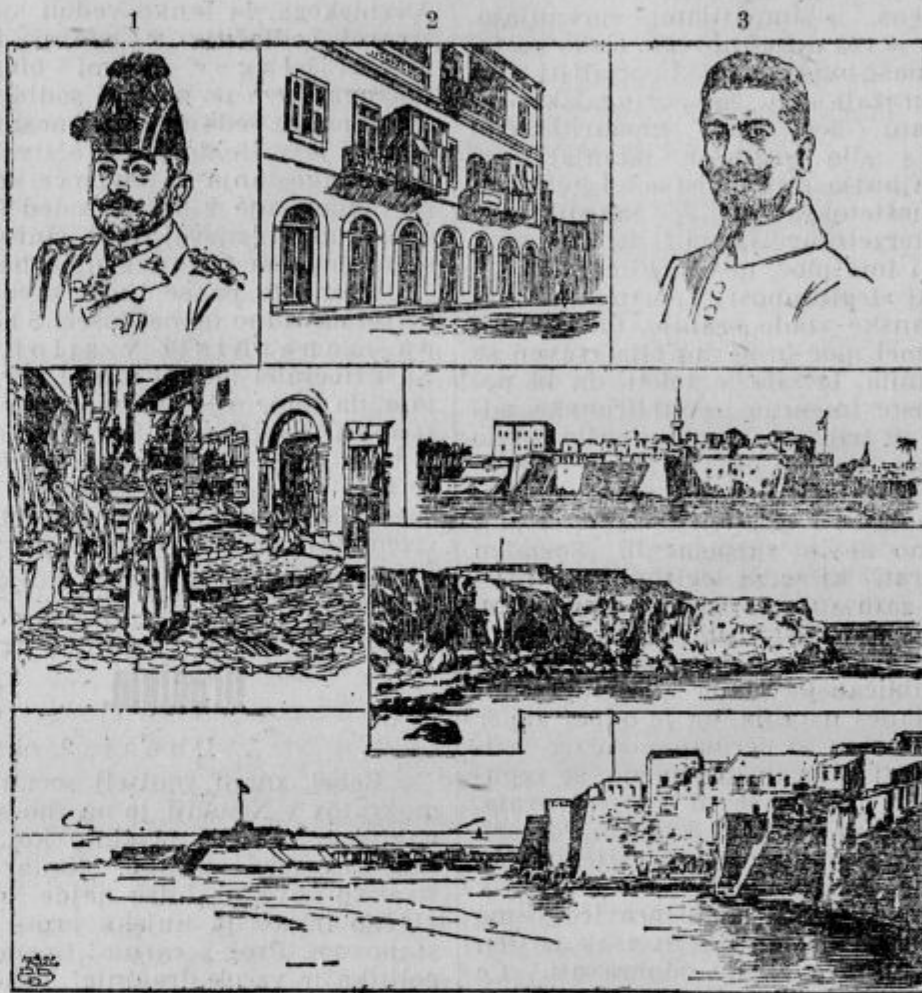
tilnik in obrežne utrdbe razrušili, so pričeli 5. t. m. mornarje izkrcavati. Iz ladij so naprej streljali na mesto. Na obrežju so bile razobešene bele zastave in arabski glavariji so prišli in prosili laške častnike za milost. Ob solnčnem zahodu so Lahi končali izkrcavanje. Župan Hasan paša je izročil majorju Cagniju mesto in namestnik valijev je izročil vlado in se umaknil. Proti odškodnini je bilo v nekaj urah izročenih nad 2000 pušk. V bližini grškega konzulata je padla granata na neko hišo z nemško zastavo, kjer se je skrilo 600 oseb. Streha se je podrla. Dve osebi sta bili ubiti, štiri pa ranjene. Smodnišnico utrdbe Hamadie sta poglala v zrak dva laška mornarja, ki sta smodnišnico zažgala.

Pomorska bitka med Kreto in Rodom.

V Rimu se govori, da se je bila med Kreto in Rodom pomorska bitka, v kateri so zmagali Lahi. Lahi so potopili baje deset turških ladij, med laškimi ladjami je pa poškodovana samo ladja »Re Umber o«.

Streljanje pri Comacchio.

»Secolo« poroča: Dne 8. t. m. proti polnoči je prebudilo prebivalstvo mesta Comacchio živahno streljanje na morju, ki je trajalo približno eno uro. »Secolo« sodi, da se je vršil spopad med turškimi in laškimi ladjami. Mesto Comacchio leži ob Jadranskem morju južno od izliva reke Pa (Do) v Ja-

Slike iz Tripolisa.

1. Admiral Faraveli, poveljnik italijanskega brodomja pred Tripolisom. — 2. Rimska banka v Tripolisu. — Dr. Tilger, nemški konzul v Tripolisu. — 4. Serail in palača guvernerjeva. — 5. Ulica v Tripolisu. — 6. Fort Sharet Shat. — 7. Stare utrdbe.

roča, da so laške bojne ladje bombardirale mesto na daljavo 12 kilometrov. Turška artiljerija ni mogla ničesar storiti, ker so kroglice frčale le 4 km daleč, medtem ko streljajo novi topovi 9 km daleč. Ko so se laški mornarji izkrcali, je nastopila turška kavalerija, da jih prežene, a se je morala umakniti, ker so Lahi nanje iz topov streljali. »Tribuna« objavlja o zavzetju mesta Tripolis sledeče podrobnosti: Ko so Lahi utrbi Sultanie in Hamadie, sve-

dransko morje v laški provinci Ferrara. Posebno verjetno poročilo ni. Izključeno pa ni, da je morebiti streljalo na morju kako bojno brodomje, ki je imelo vaje. Od Benetk do mesta Comacchio je 70 km.

Laška iredenta hujska proti Avstro-Ogrski.

Iredentistiško glasilo »La grande Italia« vprašuje savoyško dinastijo, če bo podpirala tako, kakor je podpirala ljudsko zahtevo za zasedbo Tripolisa, tudi ljudsko zahtevo, da se osvoji Trst in Trident. List upa, da se to zgodi, pred vsem naj se pa odstranijo krivice zveze.

Navdušenje med mohamedanci.

V Erzerumu so sklenili Armenci, da bodo podpirali z vsemi silami Turke v vojski za Tripolis. Za turško brodomje so nabrali Armenci 12.000 turških funtov. V Džemenu so Arabci takoj ustavili vstajo in ponudili Turčiji za obrambo Tripolitanijske 100.000 najdržnejših vojakov. Arabski rodovi v cellem Sudanu in v Egiptu se razburjajo proti Lahom. Razburjeni so celo mohamedanci na Kitajskem in v Indiji.

Turki odposlali ekspedicijo v Eritrejo?

Iz Carigrada se poroča, da so odposlali Turki v Eritrejo iz Džemena en armadni zbor.

Vsi laški socialni demokrati za vojsko.

»Secolo« objavlja članek socialista Bissolatija, voditelja tiste male skupine socialnodemokratske stranke, ki se je upirala vojski. Bissolatti piše: Zdaj gre za izvršeno dejstvo; prične se nov red. Če smo se včeraj borili proti podjetju, moramo danes akceptirati dejanski položaj in se mu prilagoditi.

Prihodnja predstava »Ljudskega odra« je v nedeljo, 22. oktobra, ob 1/2 8. uri zvečer. Igra se izvira veležabavna veseloiogra Detelova »Učenjak«.

Turki ne izženo Lahov.

Na prošnjo nemškega poslanika je turška vlada suspendirala ukaz, po katerem naj bi se Lah iz Turčije izgnali.

Posredovanje velevlasti.

»Ikdam« poroča, da so nekatere velevlasti predlagale Turčiji, da naj se odpove Tripolisu, zakar bi velevlasti rešile krečansko vprašanje definitivno tako, kakor to žele Turki.

ČEHI PROTI GAUTSCHU.

»Češko Slovo« ostro napada ministrskega predsednika Gautscha in pravi, da so se Čehi zmotili, ko so sodili, da bo Gautsch Čehom omogočil pozitivno sodelovanje v parlamentu. Gautsch da je še večji nasprotnik Čehov, kakor so bili njegovi predniki. Češki klub se sicer ni razpravljal o svojem stališču nasproti vladi, a že danes je gotovo, da se odloči za najostrejšo opozicijo.

VELIKA MANIFESTACIJA KRŠČANSKIH ŽELEZNIČARJEV NA DUNAJU.

Zadnje nedeljo je priredila »Prometna zveza«, v kateri so združeni vsi krščanskosocialni železničarji, krasno manifestacijo. V veliki ljudski dvorani dunajskega magistrata so se zbrali železničarji vseh vrst in obrazložili vpricho svojih poslanec svoje zahteve. Prvi je govoril poslanec Kemetter; omenil je najnoveše gibanje med železničarji za zboljšanje plač, razložil zahteve, katere je stavil vladi v imenu »Prometne zveze« in povedal odgovor ministra za železnice. Govornik je postavil oskrbništvu nižjeavstrijskih železnic železniškemu ministru za vzgled, kako je treba za delavstvo skrbeti. Deželni poslanec Pischtz je obravnaval delavske zahteve nižjih kategorij, posebno delavcev na progi, čuvajev, profesionistov, slug za dajanje signalov, prestavljavcev premikalnic, in naglašal, da je skrajni čas, da ti najslabše plačani uslužbenci enkrat do svoje pravice pridejo. Adjunkt Langeder je osvetlil stanje delavcev v kurilnicah, nakladalcev premoga, skladiščnih delavcev in primerjal njih razmere z plačo delavcev po tovarnah. Do besede so prišli referentje vseh kategorij. Več govornikov je pohvalilo naravnost vzorno upravo nižjeavstrijskih deželnih železnic in nje skrb za svoje uslužbence. Delavske razmere teh uslužbencev so po posredovanju »Prometne zveze« neprimerno boljše kot one pri državni železnici. Po govori poslancev Neunteufela, Jerzabeka in Bachleta se je shod zaključil v trdni nadi, da bo državni zbor zahteve, ki jih je poslanec Kemetter istemu 5. oktobra predložil, upošteval in jih ugodno rešil.

ANARHISTIČNI NAPAD V TOULONU.

Dne 8. t. m., ob 10. zvečer je eksplodirala pred neko kavarno v Toulonu bomba, ki je nevarno ranila pet gostov. Škoda je zelo velika. Vse šipe so razbite. Preiskava je dognala, da so izvršili napad anarhisti.

NADDREADNOUGHT

»KRALJ JURIJ V.«

V Portsmouthu so izpustili v morje naddreadnought »Kralj Jurij V.« Nova ladja je dolga 550, široka 89 čevljev, obsega 24.000 ton, ima 10 13,5 cm topov.

KRVAVI SPOPADI V MEHIKI.

V New-York so došla poročila o strašnem boju med pristaši Madeirosa in Reyesa. Ubityh je bilo več sto oseb. Proglasili so vojno stanje.

VSTAJA PORTUGALSKIH MONARHISTOV PONESREČENA.

»Berliner Zeitung a. M.« poroča iz Lizbone: Kapitan Conceiras je na begu. Vkrati se hoče v Ameriko, ker je uvidel, da je njegova stvar za vse čase izgubljena. Njegovo armado so republikanski vojaki popolnoma obkolili in ji pot na Špansko zaprli. V Londonu je napravilo poročilo, da se je izjalovila vstaja, velik vtis. Z Dunaja se pa poroča, da so bile monarhistične čete poražene in da so morale zapustiti Braganzo. Portugalski vojni minister je odstopil. Zbornica je sklicana na 16. oktobra. Zaprtih je radi političnih zadev nad 7000 oseb, večinoma duhovniki in bivši častniki. Od 30. septembra nadalje so zaprti nad 2000 oseb.

Šlajerske novice.

»Naše prireditve pretečeno nedeljo.« V Dramljah pri Celju je imel gosp. nadrevizor Vlado Pušenjak dobro obiskane gospodarski shod, na katerem je razpravljal o zelo važnih gospodarskih zadevah. — V Studencih pri Mariboru je katol. delavsko izobraževalno društvo priredilo za svoje člane dobro uspešno veselico z vinsko tigratvijo. — Pri Veliki Nedelji pa je bil velik dekliški shod za ormožki okraj. Udeležilo se ga je ogromno število mladenk in žen. Shodu je predsedovala Marija Lončar.

rič. Slavnostni govor je imel gosp. dr. Hohnjec, cerkvenega pa kaplan Franc Stuhec. Na shodu pred cerkvijo je nastopilo blizu 20 govornikov. — V društvu »Kres« v Gradcu so govorili poslanca dr. Korošec in dr. Krek ter župnik in urednik Janez Kalan. »Kres« bo priredil to zimsko sezono stalno potom »Zarje« socialne tečaje, ki so za razvoj graškega Slovenstva velike važnosti.

»Priredbe prihodnje nedelje.« Sv. Trojica v Slovenskih goricah: Prihodnje nedeljo, dne 15. oktobra, po pozni sv. maši se vrši pri nas v samostanu mladeniški shod za trojiško in okoliške župnije. Položil se bo nov temelj za mladeniško organizacijo v Slovenskih goricah; misliti bo treba začeti tudi na orlovsko organizacijo v teh krajih, kjer je tekla zibelka lepo cvetoči mladeniški naši organizaciji. Poleg mladeniškega shoda se vrši tudi občni zbor izobraževalnega društva. Govorita dva govornika iz Maribora. Može in mladeniški Slovenskih goric, na noge! — St. Lenart v Slovenskih goricah: V nedeljo, 15. oktobra, popoldne po večernicah ima naša podružnica Slovenske Straže svoj letni občni zbor. Slovenci lenarškega okraja, pridite v obilnem številu! Govorijo razni govorniki, eden iz Maribora. — V Zrečah pri Konjicah se vrši v nedeljo, 15. oktobra ustanovni shod mladeniške in dekliške zveze. Govori g. dr. Hohnjec iz Maribora.

»Umr! je v Celju Milan Detiček, notarski kandidat star 29 let, sin c. kr. notarja Jurija Detička. Pogreb se vrši v sredo popoldne. R. I. P.

»Resnična poročila graških nemških listov.« »Tagespost« je nedavno poročala, da je gospa Pregrad v Jurkloštru pobegnila z nekim orožnikom v Ameriko. To vest je tudi naš list posnel. A sedaj se je izkazalo, da je »Tagespost« lagala, ali pa je lagal tisti, ki se je v svoji maščevalnosti poslužil judovske »Tagesposte«. Gospa Pregrad se namreč nahaja še sedaj v Jurkloštru.

»Šmarje pri Jelšah.« Po dveletnih mahinacijah nasprotnikov je vendarle prišlo do volitve župana v okoliški občini. Od 24 odbornikov je bil soglasno izvoljen za župana zavedni, odločni ter zmorni naš pristaša Matija Jecl. Svetovalci so: Martin Hrovat, Jakob Jecl, Martin Novak in Jožef Stoklas, zavedni naši možje kakor ves odbor, razumne enega, ki so ga nam po večnem razuriranju vendarle vrinili. Novizvoljeni odbor daje opravičeno upanje, da bo v naši okoliški občini vendar enkrat prišlo do zaželenega in tako dolgo pogrešanega miru in reda in da se bo delalo za blagor občine.

»Kozle.« Manever posebne vrste je uprizoril kozjanski okrajni šolski svet pri zadnjih volitvah. Z vsa odločnostjo so baje nekateri naskočili s slovesnim protestom proti nakanam liberalnega učiteljstva, da bi sedel tudi štajercijanec v okr. šolskem svetu. Toda doživeli so grozovit fijasko. Štajercijanec ostane, zraven pa še liberalec. Čudna žlahta! Kdo še naj vpošteva take odločne nastope?

»Umr! je graški kanonik Viktor Fuchs, star 67 let.

»Polica sam policaja potreben.« V Lembergu v celjskem okraju je bil dne 9. julija odsoten trški policaj. Vestnega župana je skrbelo, da se kaj ne zgodi, ako v trgu ni policaja, zato je naprosil 25 let starega delavca Rudolfa Hudolina, naj prevzame za en dan posel stražnika. Hudolin je dobil policajevo obleko, da bi bil njegov nastop bolj dostojanstven. Ko je pa Hudolin imel na sebi policajevo obleko, je postal silno ošaben. Svojo mogočnost je šel kazat kmečkim fantom, s katerimi se je takoj sprl. Pri tem je Hudolin mislil, da sme v policajevo obleki se nekaznovano pretepati. Kmečkemu fantu Florijanu Prahu je s posebnim veseljem izbil dva zoba in ga tudi sicer težko ranil. To veselje pa je Hudolin drago plačal. Sodišče je tako njegovo policijsko delovanje bogato nagradilo — obsodilo ga je radi težke telesne poškodbe v dva mesečno ječo.

»S sekuro ubil.« Iz Slovenske Bistrice poročajo, da je v sredo zvečer čevljarja Mateja Verbeka na okrajni cesti Slovenska Bistrica—Šmartin ubil s sekuro viničar Franc Ralc vsled maščevanja. Storilca, ki je oče štirih otrok, so zaprli.

»Smrtna kosa.« V Studencih pri Mariboru je umrl v četrtek, 16. septembra g. Karol Zorec, posestnik in bivši dolgoletni župan, v 64. letu starosti. Umr! je tudi 75letni posestnik Josip Majhenič. N. v m. p.!

»Za novo državno gimnazijsko poslopje v Celju« je v državni proračun za leto 1912. postavljenih 150.000 kron. Stavba se bo pričela najbrže prihodnjo pomlad.

»Mariborski okrajni zastop.« Cesar je potrdil izvolitev dr. Hansa Schmied-

dererja za načelnika in dr. Franca Kornfelda za podnačelnika okrajnega zastopa v Mariboru. Kakor znano, so se Slovenci pritožili proti volitvam, ker so se godile velike nepostavnosti pri volitvah v posameznih skupinah.

»Umr! pri Doblu na Srednjem štajerskem.« Baje je orožništvo prišlo na sled morilcu, ki je 24. januarja 1911 pri Doblu zavratno umoril dimnikarskega mojstra Happicha. Dobili so nekega Koglerja, ki je sumljiv, da je kriv omenjenega senzacionalnega umora.

Dnevne novice.

»Pri občinski volitvi v Košani« je dne 2. oktobra sijajno zmagala lista S. L. S. v 2. in 3. razredu. Udeležba je bila naravnost velikanška. Posebno znani »Dragotin od vode« in pa neki gospod iz Ostrožnega brda, ki pa gre k sreči v Zagorje, sta prignala vse kar leze in gre iz liberalnega tabora. Agitirala sta z gorostasnimi lažmi ter brusila pete okoli naših pristašev tako, da smo se res že bali, da se ne uničita za »narodov blagor«. Nazadnje pa še pravijo, da se bodo pritožili! Da bi se le in da bi držalo, ker potem pometemo tudi v prvem razredu tako temeljito, da še Jožeta iz Buj ne bo notri.

»Izpopolnitev organizacije Jugoslovanske Strokovne Zveze.« V nedeljo, 8. oktobra, sta se ustanovila vsled sklepa načelstva Jugoslovanske Strokovne Zveze gorenjski okrožji, in sicer okrožje za radovljiški okraj s sedežem na Savi in za kranjski okraj s sedežem v Šmartnem pri Kranju. Ustanovno zborovanje, ki se je vršilo v »Delavskem domu« na Savi, je pozdravil s sledečo brzojavko podpredsednik poslaniške zbornice poslanec Pogačnik: »Zadržan udeležiti se, iskreno pozdravljam gorenjsko okrožje »Zveze« in mu želim kar največ uspeha v prid našemu delavstvu, katerega upravičene zahteve hočem vsikdar zastopati.« — Radovljiško okrožno predstojništvo je nato razpravljalo tudi o novi predlogi socialnega zavarovanja, ki jo je vlada predložila zbornici minuli četrtek. Žal, da predloga glede na v bratovskih skladnicah zavarovano delavstvo ni taka, kakoršna bi morala biti in je delavstvo po njej razočarano, ker so zavarovalne rente »nizko odmerjene. Radovljiško okrožje, nadalje skupini J. S. Z. Sava in Javornik ter strokovno društvo delavstva »Kranjske industrijske družbe« so takoj odposlali primerno peticijo poslan. S. L. S. Pri ustan. zborovanju se je sklenilo naprositi načelstvo Jugoslovanske Strokovne Zveze: a) J. S. Z. naj bi bodoče leto v zgodnji spomladi, če mogoče v Trzinu, priredila vseslovenski delavski shod. b) J. S. Z. naj bi priredila anketo slovenske krščansko-socialne rudarske organizacije, pri kateri naj bi se izključno razpravljalo o novi predlogi socialnega zavarovanja z ozirom na v bratovskih skladnicah zavarovano delavstvo. — Dozdaj ima J. S. Z. sledeča okrožja: 1. Srednje kranjsko okrožje J. S. Z. s sedežem v Ljubljani, ki so mu pridružene organizacije v Ljubljani, ljubljanski okolici in v kamniškem glavarstvu. 2. Gorenjsko okrožje J. S. Z. kranjskega okraja s sedežem v Šmartnem pri Kranju. 3. Gorenjsko okrožje J. S. Z. radovljiškega okraja s sedežem na Savi. Ostala okrožja se še ta mesec ustanove.

»Dr. Rybač in liberalna stranka.« Dr. Rybač je bil tako predrzen, da si je upal na zadnjem shodu v Trstu nekoliko globlje preiskati tisto gonjo, ki jo je uprizorila liberalna stranka proti njemu in njegovemu tovarišu dr. Gregorinu vsled tega, ker sta svoj čas vstopila v slovensko-hrvatski klub. Povedal je liberalni stranki par bridkih resnic, ki so pa na naše liberalce tako vplivale, kakor bi jih kdo z vitriolom v obraz nabrizgal. Mi se seveda v razmerje dr. Rybača do jugoslovanske delegacije nič ne vtikamo, to je stvar dr. Rybača, samo način liberalne polemike proti dr. Rybaču zasluži, da ga svetu pokažemo. »Slovenski Narod« pravi, da je bila zveza liberalne stranke s kranjskimi Nemci slovenski stvari v največjo korist, ker ni še nikdar slovenska stvar tako napredovala kakor ravno takrat. Iz tega bo vsak pameten človek sklepal, da se liberalna stranka zopet na to pripravlja, da bi z Nemci kako zvezo sklenila; kajti »še nikdar ni slovenska stvar tako napredovala, kakor takrat«. Če se je torej ta stvar enkrat tako obnesla, zakaj se ne bi tudi drugič. O resničnosti te navedene trditve so že itak računi sklenjeni. Da bi namreč kranjski Nemci, ki jih je ta zveza, kakor »Narod« trdi, samo »na strani držala«, sami slovenski stvari koristili in sami sebi grob kopali, je tako bedasto, da bi se komaj našel na Slovenskem kak tak idiot, ki bi to verjel, kaj šele tržaški Slovenci! Če so Nemci zvezo z liberalci sklenili, je niso na svojo

škodo. Iz te »Narodove« pisave se da samo to posneti, da si slovensko-nemške zveze nazaj želi in s tem je vsa tista »kristalno čista« narodna zavest dovolj označena. Potem je pisal »Narod«, da so kranjski liberalci to zvezo samo zato sklenili, da so preprečili klerikalno gospodstvo v deželi in sami sebe spravili do moči in odličnega vpliva. To je že nekoliko bolj odkritosrčno, ampak: čudno je, da liberalna stranka prepoveduje dr. Rybaču stopiti v stik s svojimi slovenskimi tovariši v korist primorskih Slovencev, dočim je sama stopila v zvezo z Nemci, pa ne na korist celokupne slovenske stvari, ampak na korist liberalne ideje na Kranjskem. Naravnost otročje je podtikati dr. Rybaču pri vstopu v slovensko-hrvatski klub kake klerikalne namene; in s tem dr. Šusteršič stremena držati. Dr. Rybač je nekaj let na Dunaju in bo dobro vedel, kako se da zastopati slovenske koristi pod liberalnim klobukom; če je tedaj danes ubral druga pota, jih ni »klerikalcem« na ljubo, ampak zato, ker mu to slovenske koristi ob morju diktirajo.

»Da se razumemo!« »Zarja« se v »Slovenca« zaletava, češ, zakaj podtika Njegušev čin celi socialni demokraciji, ko pa »Slovenec« sicer poudarja, naj se vedno osebo loči od stranke. To je čisto pravilno, gospodje sodrugi. Toda med činom in činom je razloček. Če bi bil n. pr. Njeguš streljal na ministra le iz osebnih razlogov, iz osebnega maščevanja, ali pa ker je zmešane pameti, bi za njegovo dejanje nihče ne delal odgovorne stranke. Toda Njegušev čin je sad socialnodemokratskega hujskanja. Če človek venomer bere, da je treba napraviti sedanjí družbi in njenim predstavnikom radikalen konec, bi se bilo le čuditi, če bi posamezniki ne začeli izvrševati nasilja, kakor so jih sodrugi v Ottakringu in kakor ga je Njeguš na galeriji poslanske zbornice. Če pa še socialna demokracija poudarja, da je Njeguš norec, je to ravno zanjo najslabše izpričevalo, da vzgaja take norce iz vrst svojih najboljših pristašev, kakor je bil gospod sodrug Njeguš. Mi se nočemo spuščati v to, da nek očividec v »Reichsposti« z vsa gotovostjo trdi, kako je nek socialnodemokratski poslanec po strelu rekel: »Tako je prav, to smo hoteli!« in nočemo preiskovati, kako je prišlo do tega, da je bilo z Njegušem na galeriji cel kup sodrugov, ki so po padlih streljih dali duša svojemu navdušenju. Zadosti je, da je Njeguš po svoji socialnodemokratsko ustrojeni pameti storil to, kar je po pravici mogel smatrati za edino logično posledico socialnodemokratskega ščuvanja. Če »Zarja« potem ne razumejo, da osebni čin Njeguša zadeva celo stranko, osobito pa jugoslovansko, koje cvetka je bil, potem je le dvojje mogoče: ali da so jugoslovanski socialistični redakterji pri »Zarji« z logiko v konfliktu, ali pa se boje priznati resnico. Najbržeje bo res slednje. Pošten delavec se ne bo mogel ogrevati za stranko, ki rodi Njeguše.

»Novo glasilo stranke prava.« Vrhovna uprava stranke prava v Zagrebu je sklenila, da bo za celo stranko izhajal samo en glavni dnevnik in to »Hrvatska«, glasilo stranke prava za vse hrvatske zemlje. Lastnik lista bo stranka prava.

»Napredek Slovanov v Istri.« Leta 1900 bilo je v Istri Slovencev 47.717, a leta 1910. 57.576, t. j. za 9859 več. Hrvatov je bilo v Istri l. 1900. 143.057, a 10 let pozneje 166.756 t. j. za 23.699 več. Skupaj smo Slovenci in Hrvati napredovali v Istri zadnjih 10 let za 33.558. Pa tudi Italijani so napredovali od 136.191 na 147.420, to je za 11.238 duš. Slovani v Istri so torej narasli za 22.220 duš več kot Italijani. Še zanimivejše so številkke, ki kažejo narodnostno razmerje v odstotkih. L. 1900. je bilo sledeče razmerje: Slovenci 14,20%, Hrvati 42,58%, Italijani 40,54%; deset let pozneje pa: Slovenci 14,80%, Hrvati 43,15%, a Italijani samo 38,16%. Odstotno število Italijanov je torej padlo! Ako bi hoteli Italijani vzdržati isto razmerje kot so ga imeli pred 10 leti, bi morali narasti še za 9258 duš. Ta statistika čisto jasno dokazuje, da v Istri Slovani napredujejo, a Italijani nazadujejo. Ne trdimo, da pravi rojeni Italijani propadajo, a gotovo je, da postaja slovenski živelj v Istri zavednejši ter obrača svojim tlačiteljem hrbet in se vrača k svojemu rodu in jeziku.

»Varstvo domovja!« Dodatno k sobotnemu podlistku »Čuvajmo domače spomenike« nam dohaja od strokovne strani to-le poročilo. Podlistkar se je dotaknil površno razstave v akademični auli, ki je bila prirejena od c. kr. ministrstva za javna dela (departement VIII.). Izloženi so bili v državnih obrtih šolah izdelani stavbeni načrti, ozirajoči se na razne krajevne sloge. To je bilo dobro. Razmerje med udeležbo posameznih kronovin bi pa moralo biti

drugo. Kje da tiči vzrok, ne moremo preiskavati. Vendar pa nam je naglašati, da je vodila to razstavo centralna oblast, ki ima — ali bi vsaj morala imeti — natančen pregled o delovanju inmeti podrejenih obrtnih ustanov. Razporeditev razstavnih objektov je bila taka, da se je moralo vsiljevati neko skeptično naziranje o njeni opravičenosti. Dočim so bile namreč nemške šole povprek dobro, nekatere pa celo več nego izvrstno zastopane, smo pogrešali istega merila pri šolah na slovanskih tleh. A ravno slovanske dežele imajo največ samoraslega, značilnega. Najbogatejša je bila zastopana državna obrtna šola v Pragi, ki je izločila 79 načrtov in 10 fotografij. A prvo mesto za Prago ima Liberec, ki je prispeval 31 načrtov. Iz Črnovic je bilo 25 načrtov in 20 fotografij, iz Trsta 24 načrtov, iz Inomosta 18 obrisov, iz Plzna — in to od strani nemške državne obrtne šole — 16 načrtov in poleg tega še 31 fotografij po starih objektih, dočim je češka obrtna šola plzenska imela samo 13 fotografij. Solnograjska obrtna šola je prispevala 11 listov in 9 modelov, istotako bližnji Hallein 9 modelov. Dunaj je razstavil 14 projektov, Linc 10 osnutkov in 10 fotografij. Druga mesta so bila podrejena. Lesna strokovna šola Bergreichstein (Češko) je imela 2 osnutka, Bozen 1, Beljak 5 in 6 fotografij, Imst (Tirolsko) 3, Jaromer (Češko) 4, Krakov 2, Lvov 2 načrta, Ljubljana 4 kopije pajnovih končnic in eno kopijo od središča kmečke skrinje, Pardubice 2 načrta, Smichov 6, Tetschen 3 načrte in 7 fotografij, Trient 2 — in Gradec 1 načrt! Opažati je torej, navzlic temu, da ima Štajerska metropola le en list, v slovanskih deželah nekako potiskanje v ozadije — izvzemši Prago, ako smemo tamošnjo obrtno šolo smatrati le napol za češko. Posebno pomanjkljivo so zastopani Krakov, Lvov in Smichov. Da se v teh treh mesih ni dobilo več nego deset načrtov, tega človek ne more verjeti. In da iz Ljubljane ni bilo drugega dobiti, nego srednje vrste kopije od pajnovskih končnic in od središča kmečke skrinje, to ne more soglašati z dejanstvenimi razmerami. Kje torej tiči napačnost? Na Kranjskem ima malone vsaka večja dolinica, vsaka vas na večjih ravninah svoje značilne pojave. In kako smo označeni v javnosti? Tako, da se zdi, da naše ljudstvo nima nič drugega reklamirati za svoje, nego čebeline pajnove in pisane kmečke skrinje. To se ne pravi negovati domače spomenike in varovati domovje. Pristojnim faktorjem bo v tem oziru treba pri prvi priliki odločno poseči v šireno, katero najbrž na Dunaju v IX. okraju mešajo.

— **Zveza hrvatskih pevskih društev** je imela preteklo soboto v Zagrebu sejo, ki ji je predsedoval dr. Rudolf Horvat. Pri tej seji se je sklenilo, da uvedejo vsa hrvatska pevska društva enoten narodni kroj. Privikrat bodo društva nastopila v novem kroju pri slavnosti 50letnice društva »Kolo«. Nadalje se je proglasilo kot splošen pozdrav hrvatskih pevcev »Zdravo«. K slavnosti 50letnice »Kola«, ki se bo vršila avgusta leta 1912., bodo vsa slovanska pevska društva, tudi iz Amerike, poslala delegate v Zagreb. Sklenilo se je nadalje, vplivati na to, da se v bodoče prirejuje vseslovanske pevske prireditve. Pri prvem vseslovanskem pevskem kongresu v Zagrebu se bo proizvajala Zajčeva kantata »Molitev«.

— **Kaznjenci za kultiviranje Krasa.** V listu »Adria«, ki izhaja v Trstu, je stotnik Berger priobčil članek, v katerem priporoča kaznjence za kultiviranje Krasa. Kaznjence v Avstriji stanejo sedaj 8.268.906 K na leto, a imajo dohodkov na leto le 3.033.526 K, tako da mora država doplačati 5.235.380 kron. Ker pa izvršujejo kaznjenci po kaznilnicah razna obrtna dela, se obrtniki opravičeno pritožujejo nad konkurenco kaznilnic. »Z 20.000 do 30.000 prisilnim delavci«, piše stotnik Berger, »ki bi se jih lahko dobilo iz vseh kaznilnic v Avstriji, bi se dalo mnogo napraviti in gotovo je, da bi ta množica ljudi, ako bi se jo smiselno uporabila in obdržalo pri trajnem marljivem delu, naše kraske dežele v dobi desetih let popolnoma izpremenila ter njihovo vrednost znatno povišala.« O stvari sami bi se dalo še mnogo razpravljati.

— **Poročil se je Josip Mrak,** trgovec na Reki z Antonijo Ješe, trgovko na Reki.

— **Odbor »Podružnice Slomškove zveze« za kamniški okraj** vabi k občnemu zboru, ki bo dne 12. oktobra t. l. ob 2. uri popoldne v šoli v Radomljah. Spored: 1. Poročilo tajnice in blaginjarja. 2. Volitev novega odbora. 3. Poročilo o gospodinjstvem tečaju za učiteljice v Feldsbergu na Nižje Avstrijskem (poročila gđ. učiteljica Minka Odlašek). 4. Predlogi in nasveti.

— **Učiteljska vest.** Antonija Randl, učiteljica v Polhovem Gradcu je imenovana za Mokronog.

— **Za pocenjenje moke v Zagrebu.** Zagrebški mestni zastop namerava odpraviti davek na moko, ako se izkaže, da se bo odpadli znesek dal nadomestiti z davkom na pivo in doklado na tlakovino.

— **Umrli** je v kandijski bolnici g. Franc Hromy. Pogreb bo v četrtek ob 4. uri popoldne.

— **Sodno postopanje — se podražili.** Zveza avstrijskih sodnikov je izročila pravosodnemu ministru vlogo, v kateri se predlaga uvedba sodnega koleka. Izvedla naj bi se reforma sodnih pristojbin, in sicer na ta način, da se bolj obremenijo premožnejše prebivalstvo. Toda pred to reformo naj bi se izvršila še druga. Pristojbine, ki se sedaj pobirajo za justico, naj bi se kot »dohodki justice« upostavili v pravosodni proračun in ne kot doslej v proračun finančnega ministrstva. Na podlagi te odredbe naj bi se potem tudi izvedla reforma vseh sodnih pristojbin, kar bi v marsikakem oziru pomenilo podraženje sodnega postopanja. Od večih strani se propagira kolekovalna dolžnost v kazenskih stvarih (vloge v kazenskih stvareh so doslej koleka proste), s čemur bi se postavil jez mnogim nepotrebnim tožbam zaradi razžaljenja časti in raznim kazenskimi ovadbam, na drugi strani bi se pa tudi dohodki justične uprave zvišali. Justični minister pri neki avdienci zastopstva zveze sodnikov ni zavzel napram tem reformnim načrtom neodklonljivega stališča.

— **Zasuta proga.** Na progi državne železnice med Jesenicami in Trbižem se je vrtgalo več kosov zemlje, ki so se zvalili na progo in progo popolnoma podusili. Promet je bil takoj ustavljen. Sedaj se vrši promet na ta način, da pripelje vlak od Trbiža do mesta, kjer izstopajo potniki in gredo kake 3 do 4 kilometre peš. Na drugem koncu pa jih pričakuje nasproti došli vlak iz Jesenic. Na ta način se vrši osebni in poštni promet na obe strani, blagovozni promet pa je seveda ustavljen. Podspina je velika in nevarna, ker se robovi nad podsuto progo še vedno znižujejo in še vedno pada melina. Promet bo oviran več dni. Vsi trbiški vlaki imajo precejšnje zamude. Ponesrečil se ni nihče.

— **Sleparsk posredovalec.** Tržaški odvetnik Paolina je meseca maja v tekočem letu na potovanju v Dunaja pozabil v železniškem vozu gosli, vredne nad 10.000 kron. Pisarniški oficijant drž. železnice Franc Marinšek, 24 let star ter doma s Štajerskega, ki je odvetnika poučeval v slovenščini, se je istemu ponudil, da bo posredoval, da bo dobil gosli nazaj. Dva dneva pozneje je odvetniku povedal, da so gosli ukradene in da zahtevajo tatovi, ki so v Mariboru, 150 kron odkupnine zanje. Denar je Marinšek tudi dobil in se delal kot da se je peljal v Maribor. Par dni pozneje je res prinesel odvetniku gosli. V resnici pa je dobil gosli v uradu na južnem kolodvoru, kjer jih je oddal prevodnik dotičnega vlaka. Odvetnik je končno tudi zvedel, kakšen je ves položaj ter je vložil proti Marinšku ovadbo. Te dni je bil pred okrajnim sodiščem obsojen na 7 dni zapore ter na povrnitev 150 kron.

— **Odpeljani dečki.** V petek so aretirali v Trstu ob 10¹/₂ uri predpoldne 27letnega Ivana Papadopulo, rodом iz Spizze, ki ga išče deželno sodišče, ker je obdolžen, da je odpeljal s svojo barko v Spizzi tri dečke. Izgovarjal se je, da so se mu dečki sami ponudili za delo.

— **Vžigalice hočejo podražiti.** Z Dunaja poročajo, da so imeli avstrijski tvorničarji vžigalice v hotelu »National« zaupen sestanek, kjer so sklenili ustanoviti kartel in podražiti svoje blago za 20 odstotkov.

— **Zrtev te minske špekulacije z žitom** je postal veleposesnik Ivan Schlesinger v Vel. Bečkereku; ustavil je plačila ter znašajo pasiva 1.300.000 K.

— **Slovenci v Ameriki.** Poročajo nam: Slovenski rojaki v Lloydellu, Pa., v Ameriki, so kupili hišo za 1000 dolarjev in jo predelali v društven dom. Slovenska otvoritev doma bode v soboto, dne 7. oktobra. Vsa slovenska društva v okraju se bodo udeležila otvoritve.

— **Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Idrija** je imelo 1. oktobra 1911 izredni občni zbor, pri katerem so bili dopolnilno izvoljeni za odbornike gospodje: c. kr. okrajni sodnik Jakob Antloga, c. kr. sodnik Rudolf Potočnik, c. kr. rudniški poduradnik Aleksander Gosler in c. kr. sodni oficijant Fran Prelovec. Pri dopolnilnem konstituiranju odbora je bil izvoljen za predsednika gospod c. kr. okr. sodnik Jakob Antloga in za podtajnika g. c. kr. rudniški učitelj Avgust Šabec.

— **Umrljivost v Trstu.** Od nedelje, 24. septembra do nedelje, 30. septembra je umrlo 115 oseb, 56 moških, 59 žensk; v istem tednu prošlega leta pa 76 oseb. Povprečna umrljivost v tem tednu je bila torej 259 od tisoč.

— **Poizkus samoumora.** 29 let stari tesar Ivan Srebenič si je sprožil v četrtek v Trstu v samomorilnem namenu kroglo v desno sence. Spravili so ga v bolnišnico. Vzrok je baje nesrečna ljubezen.

— **Zagotovitev hrane v vojaških bolnicah.** C. in kr. intendantca 3. voja v Gradcu je poslala trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani razglas glede zagotovitve hrane v vojaških bolnicah v Belovaru, Savskem Brodu in Reki. Ponudbene razprave se bodo vršile ob 10. uri dopoldne, in sicer v Belovaru 17. oktobra, v Sav. Brodu 10. oktobra in v Reki 24. oktobra t. l. Ponudbe je poslati najkasneje do 10. ure dopoldne gori navedenih dni dotičnim bolnicam. Razglas z natančnejšimi podatki in pogoji je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

— **Izdelki iz jute so se podražili** in stane vreča 3 v več.

— **Hrvat o blagih Ameriko.** Hrvaški pravaški kmečki tednik »Hrv. Zastava Istine« priobčuje v zadnji številki dopis zagorskega Hrvata iz Hibinga v Minnesoti. Mož piše: Naslednje vrstice naj bodo opomin hrvaškemu ljudstvu, da ne hodi v tujo zemljo poginjat, kajti tu v Ameriki na naš narod čisto nič ne drže. Vsakemu poedinemu bratu, ki želi ali se je namenil iti v Ameriko, svetujem, naj se pomiri v svoji domovini in očetnjavi, kajti naše ljudstvo tu dan za dnevom poginja od vsega hudega in plačuje s svojim življenjem. Za nas ni tu nobenega napredovanja, ne moremo dobiti nobene boljše službe, za nas imajo tu le lopato in kramp in še to le na najnevarnejših mestih, kjer plačujemo s smrtjo. Tako se je zgodilo tudi 20. avgusta letos v Hibingu v Minnesoti, kjer je končalo trideset skoro samih Hrvatov. Zasula jih je zemlja. Sam sem bil pri grozni nesreči navzoč in videl, kako surovo so postopali pri izkopavanju mrtvecev; metali so jih na tovrni voz kakor drva, eno truplo so presekali na dvoje. Ko sem to videl, sem sklical več Hrvatov in smo izjavili, da ne pustimo tako postopati z mrtvimi brati, marveč jih hočemo krščansko spraviti v mrtvašnico. Toda poklicali so policijo, ki nas je s silo razgnala. Ko sem nato govoril z Angleži in obžaloval ponesrečenje, za katerimi bodo jokali otroci, žene, matere in drugi sorodniki, so mi odgovorili: »Kaj za to, ljudi je še dovolj.« Zato, dragi bratje v domovini — ne v Ameriko! Boljše vam je v rodnem kraju med svojimi dragimi uživati kosce suhega kruha in kozarec vode kakor pa v Ameriki pustiti svoje kosti in vse svoje življenje. Res je da tu ni vsem enaka osoda, toda veliko več je nesrečnih nego srečnih. — Te besede hrvaškega Amerikanca veljajo pač v polni meri tudi za naše ljudstvo.

— **Raziskavanje Jadranskega morja.** Komisija, ki je na parniku »Najada« minolo poletje proučevala posebnosti Jadranskega morja z raznih strani, je določila mnogo novega in zanimivega. Pri merjenju globočine se je izkazalo, da Hopfgartnerjevi podatki iz sedemdesetih let minolega stoletja niso točni. Kjer je on nameril 1400 in 1500 m globočine se je sedaj našlo le 1000 in 1100 metrov — namreč med Brindisijem in Kotorom.

— **Dalmatinsko oljkino olje in špekulacija.** Vsled več zaporednih slabih letin je oljkino olje silno poskočilo v ceni. To pa ni dolgo trajalo, kajti veletrgovina si je znala pomagati s tem, da je namesto pravega oljkinega olja segla po cenah semenskih oljih (sezamovo, turščično, sojino itd.), pri katerih se dá veliko zaslužiti. Vsled tega so kljub neprevelikim zalogam jele padati cene pravemu oljkinemu olju na vsej črti. Toda oljarji dobro vedo, da je to le posledica umetnega pritiska spekulantov in zato ne popuste; oljkinega olja je zato precej po zalogah. Tudi oljarski odsek dalmatinskega deželnega gospodarskega sveta se ni dal oplašiti in ni silil z oljem, ki ga ima v zalogi, na trg; vendar je letos prodal okrog 1500 met. stotov olja po 150 do 180 kron. Dasi namreč veletrgovina oljkinega olja ne kupuje v velikih množinah v svrhu špekulacije, je mora vendar vedno imeti na razpolago za nadrobno razprodajo. Odsek se nadja, da bodo v kratkem cene zopet poskočile. — Letos pričakujejo v Dalmaciji nenavadno bogato oljkino letino ter računajo na 4500 do 5000 meterskih stotov pridelka. Da se pridelovalec, večinoma mali kmet, obvaruje pred izkoriščanjem od strani spekulantov, ki bodo ob novi letini (začetkom leta 1912) gotovo zopet silno pritisknili na cene, je deželni gospodar-

ski svet sklenil: 1. Poleg svojih dveh skladišč za olje v Splitu in Zadru (vsako za 700 met. stotov olja) osnuje v Zadru s pomočjo ministrstva osrednje skladišče za približno 5000 met. stotov olja; skladišče bo opremljeno z vsemi modernimi pripravami za filtriranje in drugo postopanje z oljem tako, da bodo olja brez škode lahko več let ležala v skladišču. Tu sem bodo pridelovalci spravili svoja fina olja. 2. Oljarski odsek bo pridelovalcem dajal precejšnje predume na spravljeno blago. 3. Napravilja naj se le najfinejša olja, da bo mogoče konkurirati z navadnimi olji in doseči čim ugodnejše cene. — Oljarski odsek je pozval vse dalmatinske oljarske zadruge, da organizirajo trgovino dalmatinskega oljkinega olja tudi v ostalih delih monarhije in zunaj nje. Isti odsek je sklenil, da bo poletu 1912 razpisal nagrade na domače olje, in sicer na sladko, svetlo olje brez okusa za takojšnjo uporabo in pa na težka, mastna, rumena olja s čim močnejšim oljkinim okusom za križanje v veliki trgovini in za tovarne ribjih konserv. Ker je oljk. olje neprimerno boljše od semenskih olj in je vsakemu, ki boče imeti tako olje, veliko na tem ležeče, da ga v trgovini tudi res dobi, bi bilo prav, da bi se poklicani činitelji pobrigali tudi v tem oziru. Saj je nezaslišano, kaj se vse prodaja pod naslovom pravega oljkinega olja. S tem bi lahko zelo podprli dalmatinsko oljarstvo.

Ljubljanske novice.

— **Ij Javno predavanje S. K. S. Z.** Oporzarijamo na današnje javno predavanje g. Frana Tersegla v »Ljudskem domu«. Predavanje se prične točno ob 8. uri zvečer. Prosi se, da pridejo poslušavci k predavanjem vedno pravoučasno, da se lahko ob napovedani uri začno in ob primernem času zaključijo in se predavatelji ne motijo.

— **Ij Koncert Burian.** Ob imenitnem svetovnem slovesu in premajhni reklamni je nastopil tenorist Karel Burian pri nas. Komaj dve tretjini Unionove dvorane ste bili zasedeni in teh dveh tretjin dober del so bili — Nemci. Za dve uri bi marsikdo mogel in moral odložiti politično mavho in se nasladiti, ublažiti ob visoki umetnosti Burianovi ter njegovega spremljevalca g. Talicha in njegovega orkestra. Post festum popisovati, očitati in karati, delati reklamo za probulega pevca potem, ko se je morda za vselej poslovil od nas, to nima smisla. Bolesno je, čutiti se Slovenca v tej kulturni — praznini, polni političnega puha. — — — Morda bo kdaj bolje. Burian, pevec jeklenega materiala, nekoliko utrujen, čist v izgovoru, vzoren v nastavku, individualen v prednašanju, je pel Smetano, Webera, Kienzla, Mahlerja in Wagnerja. Z vsakim komadom je stopnjeval navdušenje, tako, da je bilo slovo težko. Največ iskrenega čustva je razvil v Kienzlovi »Die Mutter«, sicer samoobsebi hvaležni pesmi, najbolje pa se je njegov junaški glas razlegel v Wagnerjevem »Tannhäuserju«. Zal, da ga nisimo mogli videti v operi. Redko je tak užitek pri nas mogoč in redke so vrste, ki se potrudijo ponj. Pozdravljen tisti čas, ko se bodo zgostile. Koncert je postal poleg drugih odličnjakov tudi g. dež. predsednik baron Schwarz s sooprogo. A. S.

— **Ij Umrli so v Ljubljani:** Marija Pugelj, bivša služkinja, 84 let. — Karolina Lešnjak, rejenka, 4 mesece. — Sestra Agneza Krevelj, usmiljenka, 35 let. — Jakob Belič, kočarjev sin, 9 let. — Apolonija Kenk, vdova vpok. železniškega čuvaja, 78 let. — Josip Habe, hlapec, 24 let. — Martin Učakar, rudarjev sin, 19 let.

— **Ij Revolverski strelj na Dunajski cesti.** Sinoči okoli 11. ure sta se iz Jezice s kolesom peljala trgovska potnika gg. Dolničar in Seljak. Dospevši do topničarske vojašnice, sta srečala izvoščka, kateri je imel belega konja, v kočiji je pa sedelo pet neznanih moških. Kakor strela, tako je počilo iz kočije proti kolesarjema brez najmanjšega povoda pet strelcev. Potnika sta se seveda silno prestrašila, kljub temu, da ni noben strel zadel. Fijakar je peljal dalje proti Jezici, kolesarja sta hitela pa v mesto zadevo sporočiti policiji. Le-ta je takoj stopila v akcijo, stražniki so se razpostavili na gotova mesta, drugi pa so začeli s poizvedbami. Kakor je bilo že pozno in na ulici le malo ljudi, se je vendar posrečilo dognati, da je peljal izvošček Franc Bezljaj na Posavje pet fijakarskih hlapcev. Policija je takoj nato obvestila orožnike, ki so šli za njimi na Jezico. V gostlini pri Florijančku so zasačili nevarne ter pri njih takoj obkolili. Le eden, t. j. fijakarski hlapec Karel Prek je imel srečo, da je odnesel pete, druge so pa prijeli, in sicer Franca Vernika, Evstahija Lipoveca, Seba-

stijana Caksa in Ignacija Mišmaš. Dejanje so takoj priznali, in sicer je dal Vernik tri, Lipec pa dva strela. Vernik je vrzel samokres med potjo proč, Lipovec ga je pa še imel pri sebi in zopet nabitega s petimi svinčenkami; Mišmaš je pa imel zobčast obroč za na roko. Ker se ni moglo dognati, za kaj gre, sta orožnika ostala tam, policija je pa junake odvedla v Ljubljano. Kaj so nameravali uprizoriti, nam še ni znano, iz vsega je pa sklepati, da bi se ne bilo zgodilo nič dobrega, ako bi ne bila varnostna oblast tako energično posegla vmes. Kakor čujemo, je bilo včeraj na Posavju neko ženitovanje in ni izključeno, da so divjaki nameravali tam izvršiti kako nasilstvo.

Ij Velika nesreča na Opekarski cesti. Danes dopoldne okrog 10. ure se je na Opekarski cesti št. 26, bivši Goštinčarjevi gostilni, zgodila velika nesreča. To hišo je pred kratkim od »Vzajemnega podpornega društva v Ljubljani« kupil g. Pock, gostilničar v Florjanski ulici. Gosp. Pock hoče hišo dvigniti v eno nadstropje in so z deli že pričeli in dvignili v ta namen streho za dober meter. Danes predpoldne pa je veter streho, ki je slonela na desetih dvigalih, nekoliko dvignil ter premaknil tako, da se je zrušila in ubila 25-letnega oženjenega zidarja Karola Štiberca, doma iz Štajerske. Bil je takoj mrtev. Pod streho je bilo poleg Štiberca še 12 drugih delavcev, izmed katerih so se nekateri rešili s tem, da so poskakali na tla, oziroma polegli po tleh, ena ženska pa je skočila v dimnik ter si tako otela življenje. Štiberca zapušta več nepreskrbljenih otrok.

Ij Aeroplan razstavljen. V areni ljubljanskega »Narodnega doma« je razstavljen aeroplan »Sistem Kjuder-Renčelj Trst«. Aeroplan sistem Kjuder-Renčelj se razlikuje od drugih letalnih strojev v tem, da vzdržuje stransko stojnost (štabilizacijo) s skrajševanjem odnosno zdaljševanjem nosilnih kril, dočim vsa ostala letala vzdržujejo stransko ravnotežje z zavijanjem nosilnih kril. Aeroplan je razstavljen do 16. oktobra vsaki dan med urami od 10. do 1. pop. in od 5. do 9. zvečer. Predavanja in eksperimentiranje vsako uro. Vstopnina za osebo 1 K. Dijaki in vojaki do narednika ter obrtni vajenci plačajo polovico.

Po svetu.

Koliko stanejo štrajki? Zadnji angleški štrajk mornarjev in železničarjev je, kakor so preračunili statistiki, stal 225 milijonov šterl. lir.

Poljski tiskovni urad v Rimu. Poljsko časopisje poroča, da je poljski nacionalni svet v Rimu ustanovil poljski tiskovni urad po zgledu že obstoječega urada v Parizu. Ta tiskovni urad naj bi obveščal italijansko časopisje in italijansko ljudstvo o poljskem vprašanju.

Živinska kuga na Gorenjem Avstrijskem. Na Gor. Avstrijskem se vedno bolj razširja živinska kuga na gobcu in parkljih. Poginilo je že 15 do 20 odstotkov obolele živine. Radi boleznij je prepovedana vsaka kupčija z živino.

Velikanski požar v Korčuli. Iz Zadra se poroča, da je uničil požar ponoči od 7. na 8. t. m. ladjedelnice Tepolo Bernardi in Smerkinic. Požar so z velikansko težavo omejili.

Kapitan streljal v pijanosti na mornarje. Na danski jadrnici »Venus« je zbesnel na pijanski blaznosti kapitan Anderson, ki se je zabarikadiriral v svoji kabini in streljal na častnike in mornarje. Drugi častnik je bil nevarno, več mornarjev lahko ranjenih. Nesrečnega so odvedli v blaznico.

600.000 mark dolgov je zapustil pogibli herolinski tvorničar Maks Bertold.

Stolp se podr. V Sofiji se je odtrgal zvon in podrł stolp. Tri osebe so bile ubite.

V Moskvi zaprli 8 teroristov. Tajna policija je zaprla osem teroristov, med njimi nekega prijatelja Bagrova.

Generalov sin dvakratni morilec. 20letni sin nekega generala je povabil na neko slavnost v hišo svojega očeta sina zborničnega načelnika Komarova in dijaka Kolečnikova. Ko sta gosta prišla, je zabodel Komarova, Kolečnikova pa nevarno ranil. Morilec je to storil iz maščevanja.

Zaroka edine hčerke nemškega cesarja. Edina hčerka nemške cesarske dvojice, princesa Viktorija Luiza, se bo zaročila z velikim dednim vojvodom meklenburg-streljskim Adolfom Fridrikom, ki je vendske krvi. Princesa je 19. vojvoda 29 let star.

Umril med poroko. Tokav, 6. t. m. 73letni Herman Körper, ki se je hotel vključ svoj visoki starosti še enkrat oženiti, je bil v cerkvi med poroko zadet od kapi in je takoj umrl.

Cerkveni vlomí v Trutnovem. V Trutnovu je bilo zadnje čase vlomljeno v devetih cerkvah. Orožniki vlomilcev še niso izsledili.

Žrtve igre. Iz Krakova poročajo nezasišane stvari iz sodne razprave proti bivšemu krakovskemu občinskemu svetniku in odvetniku dr. Hermanu Seinfeldu. Dr. Seinfeld je izjavil pred sodiščem, da je bil že 16 let udan hazardni igri, zlasti je izgubil v Monte Carlu velike vsote, ki štejejo na milijone. Njegova odvetniška pisarna mu je donasala letno 100.000 kron dohodkov, s katerimi je poravnava svoje dolgov, kakor tudi s svojim velikim zasebnim premoženjem. Ko so pa postajale izgube pri igri vedno večje, mu je žrtvoval njegov brat, bivši ravnatelj drž. železnice v Stanislavu, vse svoje premoženje za pokritje dolgov. Dr. Seinfeld je priznal, da je zaigral tudi doto svoje žene, ki je hči milijonarja Gartenberga, in sicer v znesku 280.000 kron. Dr. Seinfeld je ustanovil številne akcijske družbe, v katerih je imel kot upravni svetnik znatne dohodke. Ko je zvedela žena o njegovem početju, je zasledovala vsak njegov korak. Dostikrat je vstal ob 5. uri zjutraj ter skrivaj odšel iz stanovanja v krakovski Monte Carlo, kjer je igral hazardne igre. Tukaj so se zbirali mnogi višji uradniki. Nek višji častnik, ki je tudi izgubil ob neki priliki velike vsote, se je ustrelil, nek višji uradnik pa je pobegnil iz Krakova. Nekoč je rekel svoji ženi, da mora odpotovati za več dni. Ostal pa je v Krakovu in igral dan in noč v krakovskem Monte Carlu. Nek trgovski pomočnik, ki je imel pri sebi samo 20 kron, je priigral v enem dnevu toliko denarja, da si je kupil hišo in prisegel, da nikdar več ne vzame v roke kart. Nekoč je spravljala žena dr. Seinfelda v neko kopalnico, da bi ga tako odtegnila hazardni igri. Dr. Seinfeld pa je prišel s svojimi izkoriščevalci skupaj v kopalni sobi, kjer so nadaljevali hazardno igro. Tudi ta dan je izgubil znatno vsoto. Sodna razprava proti dr. Seinfeldu se nadaljuje.

Podjetje, ki »cvete« Upravni svet praške železoindustrijske družbe je pregledal letno bilanco za minulo poslovno leto. Po odpisih v višini 2.300.000 K se je dosegel čisti dobiček 12.805.812 K proti lanskemu 10.970.000 kron. Upravni svet industrijske družbe je sklenil, da bo delil 32 % dividende, to je 160 K proti 150 K v preteklem letu.

Porotna sodišča v Avstriji so po uradni statistiki za leto 1908, ki je ravnokar izšla na Dunaju, sodila jako različno. Na 100 obtožencev je bilo tega leta oproščenih: na Dunaju 16,2, v ostali Nižji Avstriji 23,5, Gor. Avstriji 15,2, Solnogradu 20,8, Štajerski 18,2, Koroški 14,7, Kranjski 13,2, Tirolski 8,5, Predarlški 11,8, Primorju 29,7, Češki 28,4, Moravski 29,1, Šleziji 20,0, zahodni Galiciji 27,7, vzhodni Galiciji 40,7, Bukovini 41,9, Dalmaciji 53,2. Ako upoštevamo še uspehe v letih 1907 in 1906, izkazuje povprečno ravno naša Kranjska najmanjši odstotek oproščenj, a Dalmacija pa stoji v tem oziru skozi in skozi na prvem mestu ter izkazuje vedno 10 do 14 odstotkov več oproščenecv.

Proti ruskim revolucionarjem. V veliki moskovski bolnišnici so zaprli radi revolucionarskega delovanja ravnatelja dr. Putkiewicza in zdravnico Luril.

REVOLUCIONARNO GIBANJE NA KITAJSKEM NARAŠČA.

V provinci Hanko narašča revolucionarno gibanje. Inozemci prosijo pomoči pri poslanikih. Vladni vojaki prestopajo k vstašem.

Telefonska in brzojavna poročila.

STALIŠČE HRVAŠKO-SLOVENSKEGA KLUBA NASPROTI VLADI.

Dunaj, 10. oktobra. Vodilna oseba Hrvaškoslovenskega kluba je nasproti korespondentu »Slovenca« izjavila, da so vse vesti v listih, da je Hrvaškoslovenski klub zavzel nasproti vladni gotovo stališče, popolnoma brez podlage. Hrvaškoslovenski klub o tem ni še nič sklepal in še nič sklenil.

IZJAVA BARONA GAUTSCHA.

Dunaj, 10. oktobra. V današnji seji poslanske zbornice je posegel v draginjsko debato ministrski predsednik baron Gautsch. Izjavil je, da se avstrijska vlada z ogrsko pogaja in bo pogajanja poputritšnjem nadaljevala, predno pa pogajanja ne bodo končana, ne more podati nikakršnih pojasnil v tem oziru. Kar se uvoza argentinskega mesa tiče, to meso ne prija našemu okusu, kar dokazuje jasno okolnost, da se ni pokupilo. Rezultat zadnjega ljudskega štetja dokazuje, da je živinoreja v zadnjih 10 letih za 35% padla, pač pa se je prešičereja povzdignila za celih 37%,

povzdignilo se je tudi perutninarstvo. Na medklic poslanca Biankinija, kaj je z dalmatinsko železniško zvezo, je baron Gautsch izjavil, da avstrijska vlada v pogajanjih z ogrsko ne bo pustila v nemar nobenega vitalnega interesa. Avstrije. Glede povišanja aktivitetnih doklad za uradništvo je baron Gautsch izjavil, da je vlada ne bo preje izvedla, preden parlament ne bo dovolil potrebne pokritja.

Dunaj, 10. oktobra. V današnji seji državnega zbora je govoril tudi justični minister Hochenburger, ki je zavračal napade na dne sodnike, ki so sodili dunajske izgrede. Socialni demokrati so ministra opetovano burno prekinili.

DVORNI IGRALEC UMRL PO PREDSTAVI.

Dunaj, 10. oktobra. Dvorni igralec Ernst Hartmann, ki je včeraj zvečer nastopil v večji ulogi, je ponoči umrl na srčni kapi.

PANAMSKI PREKOP.

New-York, 10. oktobra. Predsednik Taft je izjavil, da se bo panamski kanal otvoril 1. julija 1913.

VSTAJA MONARHISTOV NA PORTUGALSKEM.

Lizbona, 10. oktobra. Novi portugalski vojni minister, dosedanji policijski načelnik Alber Vilviera, je že nastopil svoje mesto. V severnih pokrajinah je mirno. Nekaj monarhističnih voditeljev je ostalo v okraju Braganza.

LAŠKO-TURŠKA VOJSKA.

Carigrad, 10. oktobra. Sofijski poslanik Assim bej je prevzel finančno ministristvo.

Malta, 10. oktobra. »Reuter. urad« poroča z Malte: Sklenilo se je, da se ne proda turškemu torpednemu rušilcu »Borea« proviant. Na nekem laškem parniku so se pripeljali na Malto tajnik turškega guvernerja v Tripolisu, vladni uradniki in moštvo nekega po Lahih vjetega turškega torpednega rušilca.

Carigrad, 10. oktobra. Džavid paša je poročal velikemu vezirju, da zahtevajo Mladoturki, da naj se vlada trdovratno upira Lahom.

Tripolis, 10. oktobra. Župan tripoliškega mesta je turški vladi brzojavil, da so Tripolčani pripravljeni proglašiti svetov vojsko. Tudi več pretendentov je sultanu ponudilo svojo moč, blizu 100.000 mož.

Dunaj, 10. oktobra. Tukaj vlada v odločilnih krogih kljub zunanji prijaznosti nejevolja nad tem, da Lah svojih operacij okoli Albanije še zdaj niso opustili. »Wiener Allgemeine Zeitung«, glasilo grofa Aehrenthala, piše, da je prevzetje varstva laških podanikov od strani Avstrije dokaz, da Avstrija zagotovilo laške vlade zaupa in je zato tembolj pričakovati, da bodo operacije v Albaniji ponehale. (Torej grof Aehrenthal Lahom vendarle popolnoma ne verjame!)

Odesa, 10. oktobra. Italija je odpoklicala svoje tukaj bivajoče podanike, ki imajo iti k vojakom. Vpoklicani so tri mesece preje kakor navadno.

Carigrad, 10. oktobra. Na prigovarjanje nemškega poslanika Marschalla je turška vlada svoj sklep, da vse Lahe izžene, suspendirala. Pač pa se je osnoval bojkotni odbor. Mladoturki so že začeli za bojkot agitirati in se tudi že izvršuje. Mladoturki na vlado pritiskajo, da se Italiji ne sme udati.

Pariz, 10. oktobra. Dosedaj turška vlad okupacije Tripolisa še ni priznala. Prosila je francosko vlado za posredovanje, toda nikakor ne na podlagi priznanja okupacije. Francoska vlada je posredovanje odklonila.

MOBILIZACIJA OSMEGA RUSKEGA ARMADNEGA ZBORA.

Krakov, 10. oktobra. »Nova Reforma« poroča iz Varšave, da se vesti o mobilizaciji osmega ruskega armadnega zbora potrjujejo. Med prebivalstvom je veliko razburjenje. Ruski vojaški krogi pravijo, da se Rusija boji komplikacij na Balkanu in hoče biti pripravljena.

Kupujte le vžigalice: »U korist obmejnim Slovincem«

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306,2 m, sred. zračni tlak 736,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barmetra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
9	9. zveč.	735,5	16,9	sr. jzrah.	del. obl.	
10	7. zjutr.	35,4	14,3	brezvetr.	oblačno	0,4
	2. pop.	41,2	9,9	sr. jvzh.		

Srednja včerašnja temp. 17,5° norm. 11,6°.

3063

Tužnega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prebridko vest, da je naš nepozabni ljubljani sin, oziroma brat in oče, gospod

Milan Detiček,

notarski kandidat

danes v ponedeljek, dne 9. oktobra 1911 ob pol 4. uri popoldan po dolgi in mučni bolezni, spreviden s svetimi zakramenti v 29. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega pokojnika bode v sredo, dne 11. oktobra 1911 ob 4. uri popoldan iz hiše žalosti v Rovski ulici št. 10 na okoliško pokopališče v lastno grobišče.

Sv. maša zadušnica brala se bode dne 12. t. m. ob 9. uri v farni cerkvi v Celju.

Celje, dne 9. oktobra 1911.

Jurij Detiček, c. kr. notar in Pavlina Detiček, roj. Staudinger, stariši. — Mijana Detiček, hčerka. — Juro, Maks in Mirko Detiček, brati.

3060

Preminula je včeraj 9. t. m. ob pol 12. uri dopoldne mati, ozir. babica in prababica, gospa

Apolonija Kenk,

roj. Dolinar

v 78. letu starosti.

Pogreb se vrši jutri, 11. t. m. ob pol 5. uri popoldne iz Emonske ceste št. 10.

Lahka ji zemljica!

Ljubljana, 10. okt. 1911.

Žalujoči ostali.

Službo hišnika

ali kaj enakega išče mož, ki je poleg slovenščine zmožen tudi nemščine in angleščine. Nastopi lahko takoj. Naslov pove uprava lista.

2 dami iščeta v nakup starejšo prostorno

hišo (gradič)

z nekaj sadnega vrta in travnikov, ako le možno blizu župne cerkve ali kakega samostana. Želi se v bližini žel. postaje. Cena zmerna. Ponudbe se prosijo pod B. v. M. Turjaški trg 5, II. n., Ljubljana.

Ivan Kacin, Novi Vodmat 151, Ljubljana.

Izdelujem vsake vrste

3043 1

harmonije

po najnovejšem ameriškem sistemu. — V zalogi imam vedno izdelane harmonije, katere si vsakdo lahko ogleda, brez da si kaj naroči. Priznalna pisma na razpolago. Cenik franco in gratis.

Zavarovanje na življenje.

Prvovrstna družba sprejme pod zelo ugodnimi pogoji takoj nekaj izurjenih trgovsko izobraženih gospodov za izučbo za zunanjo službo. Ponudbe z **dobrimi referencami od res pravo dostojnih, delavoljnih prosilcev**, katerim je resnično za dosego sčasoma dobro plačanega stalnega mesta, odpošilja

3046 uprava tega lista pod šifro „Stalno mesto 1911“.

Razne stvari.

Podmorski premog. Ne bo dolgo trajalo in na tisoče ton premoga bodo vsak teden dvigali iz morskega zaliva, ki je eden najbolj znanih na Angleškem in ki se mu pravi Firth of Forth. Ta zaliv Severnega morja je že davno znan vsled bogate zaloge prvovrstnega premoga. Nek mal otok v Firth of Forthu ima primitivno rudniško napravo, ki je tozadevno podala dokaz. Moderni napredek je omogočil, da so izkopali premogove rove daleč notri pod morsko dno, tako da sedaj kopljejo v štirih rovih pravi podmorski premog. Rovi se širijo vedno dalje pod morje in tisoči ton črnega dijamanta prihajajo po njih izpod morja na dan. Sedaj pa je nastalo tudi kuriozno sporno vprašanje, ker trdi angleška vlada, da je morje s svojo premogovo podlago njena last in da se rudniške pravice zasebnega podjetja ne raztegajo na obrat pod morjem. To sporno vprašanje bodo morala sedaj rešiti angleška sodišča.

Milijonski zaslužek v nekaj minutah. V Evropo došli listi Združenih držav od 26. septembra poročajo o dobičku 150 milijonov frankov, ki so ga nekateri spekulanti v Wall Streetu v New-Yorku naredili vsled negotovosti, ali vlada preganja jekleni trust, ali ne. Med dobitelji, ki so malo pred »slumpom« prodali, je tudi nek umrli, ki je pred svojo smrtjo s srečno spekulacijo zaslužil 3 milijone frankov. Računa se, da so od početka leta zaslužili spekulanti a la baisse v Wall Streetu kakih 1250 milijonov frankov.

Kapela v avtomobilu. V vzhodni Angleški že nekaj dni kroži okoli avtomobil s popolno kapelo, da morejo raztreseni prebivalci grofij Norfolk in Suffolk prisostvovati službi božji. S to kapelo, ki je preprosta, a dostojno opremljena, je v zvezi misijonsko delo, ki ga vršita znani ljudski pridigar pater Bernard Vaughan in konvertit rev. Hugh Benson, sin nekega anglikanskega nadškofa v Canterburyju. Ljudstvo prihaja v velikem številu h katoliški službi božji, že da vidi avtomobilno kapelo. Ljudje prisostvujejo službi božji z veliko spoštljivostjo in povsod se opaža želja po pouku o obredih katoliške Cerkve in njihovem pomenu. Tudi za druge škofije bodo naredili več avtomobilnih kapel.

Provizorični spomenik zmagovalcu alp, Geo Chavez-u, ki je prvi preletel na aeroplanu silne alpe in našel smrt baš v zadnjem trenutku zmage, ko je pristajal v Domodossoli in padel iz visočine 10 m na zemljo, je postavila občina Domodossola. Ta spomenik je neotesani, 3 metre visoki granitni kamen iz simplona. V sredi se nahaja samo ime in dan nesreče in zmage mladega letalca. Zbral se je že komite, ki zbira za velik spomenik, ki bo naznanjal potomcem veliki čin nesrečnega mladeniča.

Nemški promet preko Trsta. V preteklem se je promet Nemčije preko Trsta zelo dvignil. Ta napredek je povzročila turska železnica, ki je Trst z južno Nemčijo zvezala. V letu 1910. je prišlo iz Nemčije v Trst blaga v vrednosti 116 milijonov kron, leta 1909. samo za 69 milijonov kron. Uvozilo se pa je iz Trsta v Nemčijo za 97 milijonov kron, leta 1909. pa samo za 83 milijonov kron. Nemčija izvažajo preko Trsta: pivo, železo, stroje, papir, kemikalije, tekstilne izdelke, dočim uvažajo preko Trsta: pavlo, tobak, vino, kože in južno sadje. Poleg tega uvažajo Trst mnogo blaga iz Nemčije po morju, in to iz Hamburga, po večini kavo in kakao.

Darovi.

— **Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju** je prejelo od 9. julija do 1. oktobra t. l. sledeče darove: 500 K: g. Plahuta, kot čist dobiček veselice v Braslovčah; 273 K: abitur. Jože Kunc, nabrano vsoto med šolci idrijskimi realčani; 160 K: c. kr. okr. sodnik Josip Prevec, tretjino prebitka veselice v Radovljici; 100 K: c. kr. sekcij-ski svet. dr. Ivo Šubelj na Dunaju; 91 K 32 v: g. Ivan Mudel v Novi vasi; po 50 K: odv. dr. Triller in Hranilnica in posojilnica v Šmarju pri Jelšah; 40 K: idrijski odsek akad. fer. dr. »Prosveta«; 30 K: c. kr. šol. nadzornik dr. Anton Primožič; 27 K: prof. g. Amat. Škerlj v Novem mestu, kot čist dobiček koncerta v Toplicah; 20 K: c. kr. nadst. zdrav. v p. dr. Fr. Košmelj; po 10 K: I. Ravnik (po dr. Abramcu) Trst in c. kr. gen. odv. pri najvišjem sodišču Ivan Okretič 6 K: c. kr. ured. drž. zak. dr. Vidic; po 5 K: gg. Milan Znidaršič in Ivan Pušar, strojevodja; po 2 K: gg. B. Knaflič, E. Einspieler in Fr. Heric; po 1 K: gg. Fr. Švarc in I. Praznik; 1 K 50 v: Fr. Kristan. **Skupaj 1386 K 82 vin.** — Hvala lepa vsem plemenitim darovalcem, zlasti pa gg. dijakom za njihovo

Konfekcijska trgovina

A. Lukič

Ljubljana, Pred škofijo 19

priporoča svojo

velikansko zalogo zgotovljenih oblek po naj-novejšem kroju za gospode, dečke in otroke.

Najnovejše v

konfekciji za dame in deklice.

Solidna in točna postrežba.

Najnižje cene.

vo delovanje in agitacijo tekom počit-nic v prid društva. Šolsko leto se zopet prične in število revnih dijakov se množi, zato prosimo kar najizdatnej-ših nadaljnjih podpor. — Darove spre-jema blagajnik Ivan Luzar, nadrev. j. ž. v p., Dunaj III., Reissner-straže 27.

: Naročajte „Slovenca“ :

»KATOLIŠKA BUKVARNA« V LJUBLJANI.

Za zahvalno nedeljo (prva nedelja po Vseh Svetnikih).

Foerster Anton: Te Deum za štiriglasni mešani zbor (tudi za en glas) z orglami op. 58 po motivih Haydnove zahvalnice. Part. 50 v.

Sattner P. Hugolin: Te Deum za štiriglasni mešni zbor in orgle. Part. 1 K 60 v, glasovi po 10 v.

Picka Fr.: Te Deum za 4glasni mešani zbor in orgle op. 35. Part. 2 K 40 v, glasovi po 35 v.

Foerster Anton: Te Deum za štiriglasni mešani zbor in orgle op. 18. Part. 1 K, glasovi po 15 v.

Becher Josip: Te Deum op. 63 za mešani zbor in orgle. Part. 2 K, gla-sovi po 25 v.

Foerster Anton: Te Deum za štiriglasni moški zbor op. 63. Part. 50 v.

V trajno službo

se sprejme takoj 14 do 15 letni deček, kateri je mirnega značaja, prijaznega vedenja in sin poštenih starišev, kateri bi pomagal pri raznih gospodarskih in tudi trgovskih delih ki so za njega pri-pravna, oziroma se sprejme tudi kot **učenec** v trgovino s popolno preskrbo. Naslov pove iz prijaznosti upravn. lista.

Učenca za stolarsko obrt

revnih staršev, sprejme in ga preskrbi z obleko in hrano. Kdo, pove uprav-ništvu »Slovenca.«

ANTON ŠARC, Ljubljana.

Izdelovanje perila, pralnica in svetlolikalnica na električen obrat, priporoča zelo dobro in solidno izdelano **perilo po nizkih cenah.**

Opreme za neweste!

Perilo za deklice in dečke, za otroke, platno šifon, švicarske vezenine, se kupi zelo ugodno, rjuhe, brisalke, prte, prtiče, nogovice, maje.

Tetra-perilo

za gospode in gospe. Kdor trpi na prehladu reumatizmu, trganju in ishiji, naj le to perilo nosi, ta poskušnja bode vsacega zadovoljila.

Vzorci so vsakemu na razpolago.

ŽIMA

morska trava, pereja za pohištvo kakor tudi vsi tozadevni predmeti se dobe pri **Štefanu Nagy,** trgovina z železnino, Ljubljana Vodnikov trg, št. 5.

MANUFAKTURNA TRGOVINA

J. CIUHA

STARI TRG ŠT. 1

JESENSKE IN ZIMSKE
NOVOSTI

Služba občinskega tajnika in organista

se s tem razpisuje. Kot tajnik dobiva letnih 800 K in kot organist pa letnih 500 K. Postranski zaslužek ni vračun-jen. Prosilec mora biti dobro izurjen v tajništvu in v cerkveni glasbi. Nastop s 1. novembrom t. l. Prošnje je uložiti do 24. t. m. na županstvo. Dogovorno se lahko odda tudi vsaka služba zase. Županstvo Komen. Župni-dekanijski urad Komen.

Železnato Kina vino

lekarja Piccolija v Ljubljani, Du-najska cesta

c. in kr. dvornega založnika, papeže-vega dvornega založnika,

vsebuje potrebno množino železa, v nasprotju z drugimi železnatimi Kina vini, katera vsebujejo samo toliko železa kot navadna namizna vina in vsled tega nimajo nikake zdravilne vrednosti. To dokazuje več kemičnih analiz kakor tudi ona, ki se je izvršila na zahtevo c. kr. ministrstva za notranje zadeve v Gradcu leta 1910.

Železnato vino lekarja Piccolija ojači slabokrvne, nervozne, vsled bo-lezni oslabele osebe, blede, drobne in slabotne otroke.

1/2 literska steklenica K 2—, 3 ste-klenice K 6-60, poštnina in poštni zavoj franko.

Plahte za vozove

pokrivala za komate in odeje, platno za jadra na meter najceneje pri **Štefanu Nagy,** trgovina z železnino, Ljubljana, Vodnikov trg št. 5. 2822

Sanatorij „MIRN DOM“

priporočan od zdravnikov, sprejema

bolnike na živcih,

tudi nevarne slučaje

histerične, bolne na srcu, želodcu

pa take ki so samo okrepčanja po-trebni. — Cene so zmerne. — Pro-spekti na zahtevo zastonj.

Dr. Fran Čeh, Gornja sv. Kungota

3035 pri Mariboru.

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano črno Dalmatinsko vino „**Klič**“ najboljšo sredstvo 2501

4 steklenice (5 kg) franko K 4-50

BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

Aeroplan

slov. izumitelj

Rjuder-Renčelj iz Trsta

je slavn. občinstvu razstavljen

v areni „Narodnega doma“

v Ljubljani

do 16. oktobra t. l. vsak

dan od 10. ure dopold.

do 1. ure popoldne in od

5. do 9. ure zvečer.

Predavanje in eksperimentiranje

vsako uro.

Vstopnina za osebo 1 K.

Dijaki in vojaki do narednika in obrt. vajenci plačajo polovico

Vstopnice je dobiti pri bla-gajni in v pisarni „Universal“

Sodna ulica št. 4.

Pojasnila daje in dovoljuje

znižane cene korporacijam

razstavno ravnateljstvo

pisarna „Universal“

v Ljubljani, Sodna ulica št. 4.